

Rute 80

RØD UNGDOMS AVIS

NUMMER 6-7 1981
(DOBBELTNUMMER)
15. ÅRGANG

22566
Rute 80

Åtte myter om krig og fred SIDE 8—9

- Med DePress på Hov i Land side 22**
- Den vanskelige sjekkinga side 2**
- Er abort å ta liv? side 7**
- Da bombene falt i Libanon side 10**
- Fire stopp i Sogn og Fjordane side 23**

Øystein Gullvåg Holter har skrevet ei bok om sjekking og kjønnsmarked. Rute 80 tok Øystein og noen ungdommer, som har diskutert boka, med til en samtale om emnet.

Det er ikke så vanskelig å enes om at sjekking er ille, og å fordømme det. Men det store spørsmålet vi kom til denne samtalen med, var: Hva i all verden skal vi gjøre i stedet. Og kanskje underforstått: Hvordan «fikser» han seg damer.

Øystein var opptatt av hva folk syntes om boka hans, om vi syntes beskrivelsene han gir stemmer med virkeligheten.

Det ble en interessant samtale...

Den vanskelige sjekkinga

Vi føler oss vel litt truffet noen og enhver når det er snakk om sjekking. Anne heiv seg utpå med én gang og lurte på om det ikke var litt dobbeltmoral i det Øystein gjør. Han skriver bok om hvor jævlig det er med sjekking, men han kommer ikke med alternativer, og han sjekker vel sjøl også?

Sjekker Øystein ?

Øystein: — Det er ikke første gang

jeg får spørsmål om hvordan jeg «fikser» damer. Det vitner i hvertfall om at dette er et ømt punkt hos de fleste. Men jeg syns ikke det bare er min oppgave å finne alternativene. Jeg har laget ei analyse av hvordan jeg mener situasjon på kjønnsmarkedet er. Så får vi gå sammen om å diskutere oss fram til alternativer. Dessuten går det vil an å bli kjent med folk uten å bli sammen med dem.

Alle sier at sjekking er jævlig...

Alle sier at sjekking er jævlig, men ingen gjør noe for å forandre det. Folk føler draging mot utelivet. Fredagen kommer og du klarer simpelthen ikke å sitte i ro. Hvorfor er det sånn og hva er alternativet?

Øystein: — Mange av de jeg snakka med, så på venner og kontakten med dem som motsatsen

til utelivet.

Ingvild: — Jeg syns det som foregår i vennekretsen, på hjemmefestene, egentlig er akkurat det samme som skjer på utestedene.

Anne: — Ja, alle har vært sammen med alle, og du sjekker opp dama til din beste kamerat om han ikke er til stede.

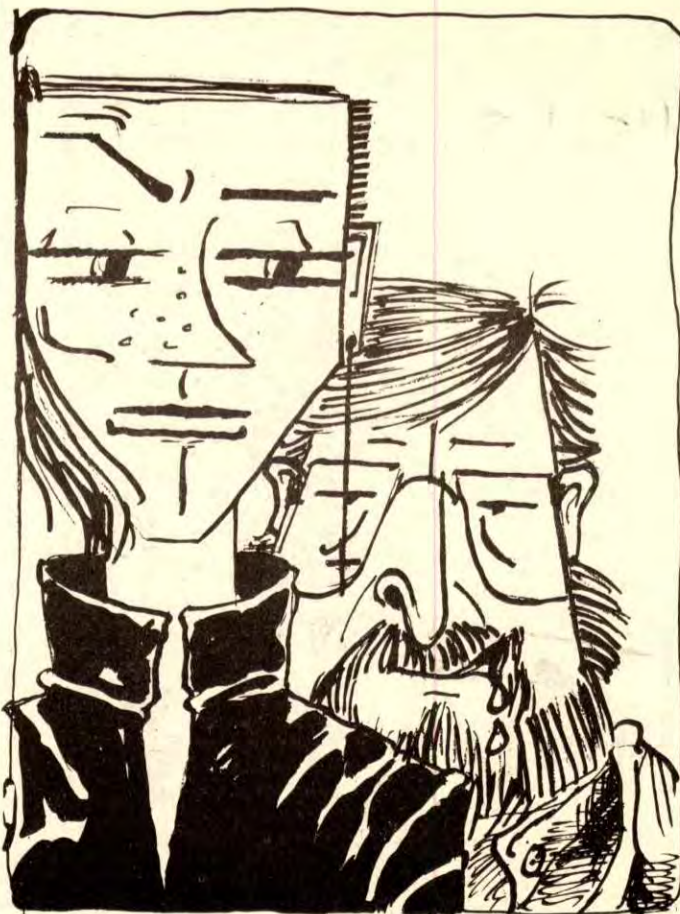
De «røde» er ikke bedre

Et ganske oppsiktsvekkende po-

eng er at situasjonen ikke er noe særlig bedre i radikale miljøer. Også her hender det at jentene går på rundgang blant kamerater og det er stort sett jentene som lider under det.

Rønnaug: — Gutta kan være så rødt at det drypper av dem, men når de ligger der i senga er de bare interessert i å få tilfredsstilt sine egne behov.

Øystein: — Og markedslovene gjelder i dette miljøet også. Den

søteste jenta blir sammen med den ledende kaderen.

Ingvild: — Jeg tror ikke folk egentlig er klar over hvor dypt dette med kjønnsroller og jenteundertrykkning egentlig ligger i dem.

Rønnaug: — De gutta som er radikale og som har «skjønt noe», har skjont det under tvang, tror jeg. Gjennom diskusjoner har de vært nødt til å ta oppgjør med kvinneundertrykkende holdninger, men de er egentlig ikke enig inni seg.

Ingvild: — Og så er guttas bilde av seg sjøl viktig, hvis du ser på deg sjøl som myk mann kan du overse mye av det kvinneundertrykkende du gjør. For du er jo myk, du.

Noen tanker å ta opp med deg sjøl, gutter? Øystein lurte på hva som kunne få gutta til å skjønne det, men det kom ikke noe enkelt og greit svar.

Idealparet

Anne: — Jeg tror kanskje vi stiller

for store krav til hverandre. Gutta skal helst ha ei jente som på den ene sida er tøff, politisk aktiv og sjølstendig. På den andre sida søt, ettergivende, noe å verne om og å vise fram. Jentene skal gjerne ha en Clint Eastwood som varsker opp og skifter bleier. Jeg tror vi skal leite lenge etter det idealparet.

Øystein: — Men det er viktig å se at forholdet mellom kjønnene ikke bare er snakk om forståelse og kommunikasjon. Det er først og fremst bestemt av forhold i samfunnet. Gutta, også de radikale, har materiell interesse av at jentene er undertrykte.

Svein: — Jeg syns dere svartmaler det radikale miljøet for mye. Det er for eksempel mye lettere for en gutt å vise følelser i et slikt miljø enn i andre.

Øystein: — Hvis det er bedre, er det i hvert fall ikke så mye bedre at det sprer seg.

Det burde være en utfordring å skape et sånt miljø. Privatliv og politisk arbeid må være to sider av samme sak. Vi kan ikke drive revolusjon fra ni til fire og så gå hjem og ha tradisjonelt familieliv etterpå. Vi var over på familieliv og parforhold.

Øystein: — Det som i hvert fall er sikkert, er at parforholdet er ute i hardt vær. Du innleder et forhold og veit at om ikke så alt for lenge vil det bli slutt igjen. Og jeg skjønner heller ikke at det går an å oppheve familien som økonomisk enhet under sosialismen uten å oppløse familien. Jeg tror vi må finne helt andre alternativer.

Og det vanskelige spørsmålet er jo å finne alternativer. Du skal ikke se deg mye rundt i verden for å se at det ikke er noen enkel sak å leve i et parforhold, men hvor langt skal vi gå i kollektivisering av privatlivet.

Kollektivt seksuelliv?

Anne: — Skal vi for eksempel kollektivisere seksuellivet? Jeg kunne aldri tenke meg å gå så langt.

Rønnaug: — Tenk dere da sengetid i kollektivet og du ser deg rundt og sier: «Hvem skal jeg gå til sengs med i kveld? Nei, deg har jeg ikke lyst på i kveld så jeg tar deg i stedet.»

Samtidig syns jeg godt det kan være såpass mye frihet i ekteskapet eller parforholdet at man kan leve ut forelskelsene.

Øystein: — Ved å velge den siste løsninga, er det vel spørsmål om vi ikke bare innfører kjønnsmarkedet et hakk videre, tar det med oss inn i parforholdet. Det er ikke tilfeldig hvem i et forhold som forelsker seg, hvem som er den sterkeste.

Vi snakka en del om hva som skjer hvis jentene gjør akkurat de samme tingene som gutta. Altså hvis de sjekker på samme måten med de samem konsekvensene.

Marianne: — Det er jo liksom gutta som skal sjekke så jeg tror de blir litt redde hvis jentene setter igang.

Ida: — Jeg syns det er bedre hvis jentene sjekker enn hvis gutta gjør det. Det er fordi jentene har andre kriterier de går etter når de sjekker enn det gutta har.

Øystein var tildels enig og mente at resultatene ble forskjellige utifra om det var gutten eller jenta som hadde tatt initiativet. Ifølge hans undersøkelser så var det ingen eller svært få jenter, som mente det var noe stort mål å sjekke opp en gutt for ei natt. Og stort sett er det sånn at jentene egentlig ikke sjekker, men bare følger opp et initiativ guttene alt har tatt.

Vennenes dom

Dette førte oss inn på hvilke kriterier jenter og gutter bruker når de sjekker. Hvor viktig er det for eksempel at resten av gjengen er fornøyd med «erobringa» du har gjort?

Marianne: — Det betyr ikke noe særlig nå. Men tidligere, når jeg vanka i veldig sammensveisa jen-

tegjenger, hadde det ganske mye å si at de andre jentene syntes kisen var o.k. Nå tror jeg venninnene mine er mer opptatt av hvordan det følelsesmessige forholdet mellom meg og den jeg er sammen med er enn hvordan han ser ut.

Svein: — Gutta må nok fortsatt være litt tøffere. Det er ganske ofte viktig at de andre gutta syns dama du har sjekka opp er bra. Du skal helst ha ei hard maske og ikke vise for mye av deg sjøl.

Kjønnsrollene lever altså i beste velgående og det er en myte at likestillinga ligger like rundt hjørnet. Forholdet mellom kjønnene, sjekking og kvinneundertrykkning er sider av samme sak.

Øystein: — Jeg tror aldri kvinnene kan bli frigjort uten at vi oppløser familien. Det nytter ikke bare å kvitte seg med de negative sidene ved familien, alt henger så mye sammen at det er umulig. Så hvis vi kvitter oss med de negative sidene, vil hele grunnlaget for å holde på familien som samlivsform opphøre. Derfor må vi finne alternativer. Jeg mener det må bli kollektiver i en eller annen form.

Har Øystein rett? Skal vi oppløse familien og leve i kollektiver, og hvor langt skal vi gå i å kollektivisere? Vi greide så langt fra å svare på disse spørsmålene i løpet av samtalen vår. Diskusjonen fortsetter og Rute 80 er åpen for debattinnlegg.

Sisters

Stopp Sovjet — før helvete er løs!

□□□ Onsdag 4. november ble det kjent at en dansk forfatter hadde fått penger av en KGB-agent for å rykke inn annonser i avisene til støtte for kravet om atomfrie soner i Norden.

Dagen etter, torsdag 5. november holdt statsminister Fällidin i det nøytrale Sverige pressekonferanse, der han fortalte at den sovjetiske u-båten hadde atomladninger ombord.

□□□ Begge disse hendelsene bør sette en støkk i noen enhver av oss. Ikke nok med at Sovjet er sponsor for en kampanje som har som siktemål å gjøre det umulig å føre atomkrig i vår del av Europa. Men samtidig renner de en u-båt opp i fjæresteinene til Sveriges største marinebase, stappfull av atombomber. Dette stiller slagordet om at Østersjøen er «fredens hav» i et grelt lys.

Erkjennelsen av at Sovjet sansynligvis utstyrt alle sine marinefartøyer med atomvåpen, må føre til en total revurdering av det strategiske styrkeforholdene, også langs Norges kyster. Men det skal få ligge nå.

□□□ I ubåtsaka har Sovjet

krenket folkeretten på det groveste. Det må også få følger for vår tiltro til sovjetiske løfter om en eventuell atomvåpenfri sone.

At Sovjet ser seg så tjent med «freds»-bevegelsenes arbeid i Europa, at de går inn med direkte pengestøtte er makabert. Selv om den danske forfatteren Klaus Ribbjerg, som har vært underskriver på KGB-annonsene, sier at man aldri kan gardere seg for at penger kan komme fra steder man helst ikke ønsker, stiller dette alvorlige spørsmålstegn ved hvilke interesser f.eks. et ensidig krav om atomfritt Norden, tjener. At Sovjet ikke føler seg særlig truet kan iallefall KGB-skandalen i Danmark være et eksempel på.

«Fler og fler innser at vi lever i ei førkrigstid. Derfor er det livsnødvendig å ha klart for seg hvilke krefter som forhindrer krig, og hvilke som framskynder den.

Det er ikke alltid slik at blindt arbeid for nedrusting fører til en svekkelse av krigstruslen.

□□□ Den svenske forfat-

teren Jan Myrdal holdt apell under en demonstrasjon i protest mot ubåt-skandalen. Han sa der bl.a.:

Hva skal vi gjøre? Den umiddelbare trusselen mot oss er den sovjetiske trusselen, slik det for førti år siden var den tyske fare. Nå som da kan motsetningene mellom rivaliserende stormakter på en pervers måte bidra til vår sikkerhet. Tyskland hadde overlatt de baltiske statene til Sovjet, ville ikke la Sverige få samme skjebne. Sovjet som hadde overlatt Norge til Tyskland ville ikke også la dem få Sverige. Men framfor alt var det vår egen beredskap som etterhvert reddet oss. Når Hitler ville angripe i 1943, var vi tilstrekkelig forberedt på krig, slik at det kunne bli ulønnsomt for tyskerne.

Krig er jo bare en fortsettelse av politikk, og styres av interesse og lønnsomhet. Også nå må vi sørge for at det blir ulønnsomt å angripe oss. Hvordan — det kan diskuteres.

Vi er et lite folk i Nord-Europa. Sammenlignet med en supermakt som Sovjet, er vi alltid svake. Vi har ingen propa-

gandaresurser. Men om vi kommer til å overleve de nærmeste ti-årenes konflikter og kriger, så avhenger det av om vi klarer å handle fornuftig og med kaldt overlegg, også når Sovjet samtidig snakker innsmigrende om fred og holder fram den pansrede neven.

Men bare frie borgere kan handle fornuftig og overlatt. Undersätter kan det ikke. Undersätter blir ofre. At vi i det hele tatt kan samles her er et resultat av flere generasjoners kamp for demokrati — det borgerlige demokratiet for å uttrykke seg presist — er en forutsetning for om vi skal overleve som nasjon.

Om dette politiske demokrati oppløses og går over til korporativisme og embedsmannsvelde kommer vi ikke til å klare å stå imot Sovjet, vi vil snuble inn i Sovjets fangarmer. Våre etterkommere vil i beste fall få samme nasjonale frihet som litauerne, retten til å danse folkedans.

Ubåten gjorde trusselen synlig for hele det svenske folket. Enten vil det skremme oss til ettergivenhet og tilpasning, el-

ler så skaper denne episoden en bevissthet om å sikre nasjonens fortsatte eksistens.

□□□ Jan Myrdal er svensk. Men hans synspunkter kan overføres direkte til Norge. Vi er også en liten nasjon mellom to supermakter.

Kampen for fred i dag føres ikke av «freds»-bevegelsene og «freds»-marsjene. Den føres av de som vil styrke de små landenes forsvar, slik at det skal bli dyrt å okkupere. Fredskjemperne i dag finner du ikke på landeveien mellom København og Paris, men i Afghanistans fjell. Kampen for fred er også kampen for demokratiske rettigheter og ytringsfrihet. Derfor er polakkenes kamp, en kamp for fred.

□□□ For oss må oppgaven være å legge alle krefter inn i arbeidet med å stoppe Sovjet. I Afghanistan, i Polen, mot aggresjoner i Østersjøen. Kamp for fred er i dag en kamp for å stoppe Sovjet. Stopp Sovjet før helvete er løs!

Presisering

Rød Ungdoms arbeidsutvalg har gitt okkupantene i Skippergata 6—8 sin fulle støtte.

I likhet med hva Rød Ungdom tidligere har påpekt, er det nødvendig at ungdommen målretter kampene sine for at de skal oppnå resultater.

I lederen i forrige Rute 80 sto det at: «Sannheten er at opptøyene verken i Oslo eller andre steder i Europa tjener ungdommen.» Vi vil understreke at denne uttalelsen ikke er i samsvar med Rød Ungdoms linje. Redaktøren av Rute 80 er enig i at uttalelsen er feilaktig og unyansert. Rød Ungdoms standpunkt er at blinde og destruktive opptøyer ikke tjener ungdommen. Når kampen blir målretta og organisert, som ved okkupasjonen av Skippergata, er det en rettfærdig kamp for forbedringer og vil være et slag mot håpløsheten.

Oktober 1981
Rød Ungdoms arbeidsutvalg

Rute80
RØD UNGDOMS AVIS

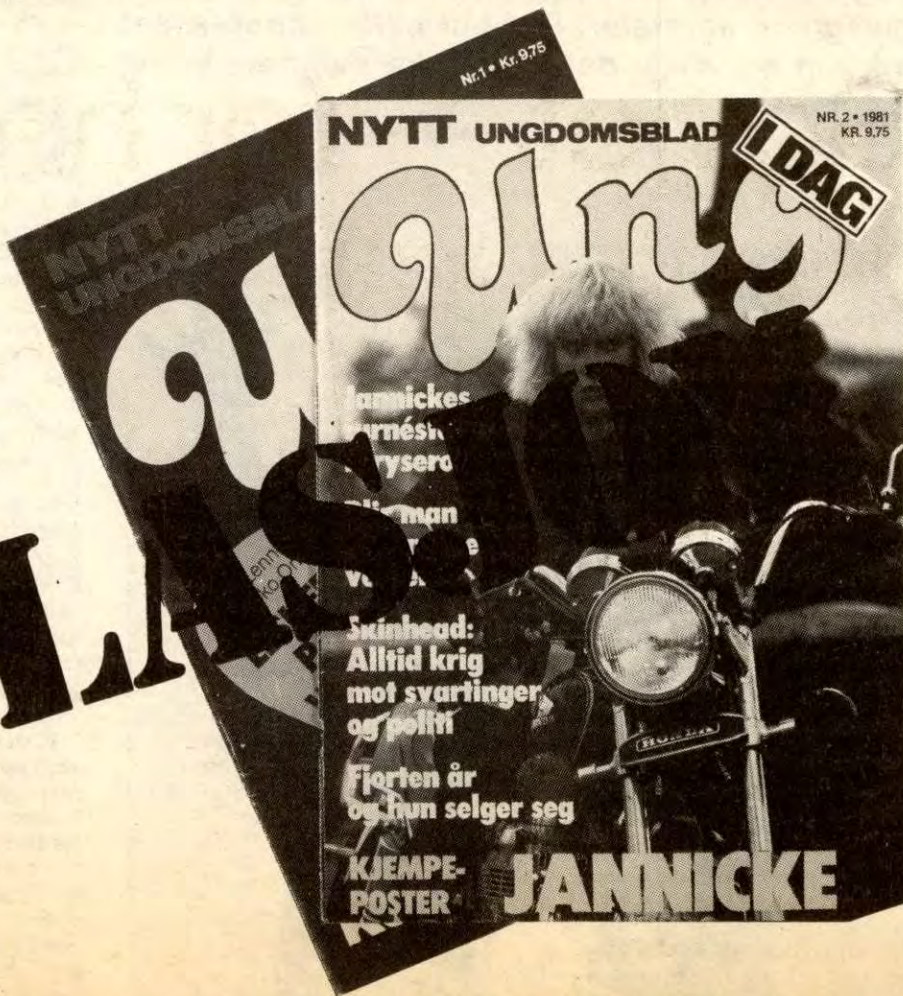
Nr. 6—7/1981
(dobbelnummer)

Redaktør og ansvarlig utgiver: Knut Ivar Skeid • Adresse: Postboks 4702

Sofienberg, Oslo 5 • Telefon: (02) 11 45 73 • Abonnement: 35 kroner helår (7 nummer) • Postgiro: 4 79 21 31 (kommisjonærer) og 2 06 06 89 (løssalg) • Signerte artikler står for for-

fatterens egen regning • Trykk: A.S. Duplotrykk, 1981 • RØD UNGDOM • Adresse: Postboks 610 Sentrum, Oslo 1 • Telefon: (02) 11 45 73 • Postgiro: 2 00 61 53 •

NYTT MØKKABLAD FOR UNGDOM

■ ■ ■ Da jeg var mindre, ble søsteren min voldtatt av en neger. Det er typisk for dem ...
 ■ ■ ■ Opptøyene i Southall var det egentlig svartingene som burde få skylden for.
 ■ ■ ■ Etter en slik utredning får man mest lyst til å reise til Oslo og kjøpe seg en hore, men til nå har det blitt med tanken.

■ ■ ■ Dessuten pleier jentene å være heller sjaskete. Når man har helt i seg for mye, er man ikke så kresen i sine valg.
 ■ ■ ■ Man støter og stønner til det går for en.

(Ola Sæther) Dette er noen smakebiter fra det nye ungdomsbladet «Ung i Dag». Det kommer ut en gang i måneden og blir utgitt av Wahl Finans a.s og Sats/montasje a.s. Hittil er det kommet ut to nummer, og det er to nummer for mye. Vi trenger ikke slike blader, vi trenger ikke ungdomskopier av «Alle Menn» og «Aktuell Rapport». Vi trenger ikke søppel som er med på å undergrave og ødelegge ungdomskulturen.

«Ung i Dag» føyer seg pent inn i rekka av produkter som spys ut på markedet for å dekke ungdommens «behov» når det gjelder lesestoff. Men bladet går lenger enn sine konkurrenter på det kommersielle bladmarkedet. De går mer rett på sak, de pakker ikke rasismen inn i bomull. Ei heller kvinneforakten, den kommer lett til syne i oppslag om sjekking og kjærlighet.

Bladet domineres av korte artikler og store bilder. Det meste er stoff som er kjøpt av de store byråene i utlandet og omarbeida sånn at det ser ut som det er bladets egne folk som har møtt kjendisene, vært på spennende reiser og liknende. Absolutt alt stoffet er usignert, også det som er laga av bladets egne journalister. I motsetning til de fleste andre

blader er det lite reklame i Ung i dag, i hvert fall reklame slik en er vant med å se den i ukebladene. Men det er klart det ikke lønner seg å sette inn ordinær reklame når bladet i en meget informativ to-siders artikkel forteller om jeansgiganten Levi's.

I det første nummeret blir leserne invitert til å få sine drømmer oppfylt med hensyn til hva de vil ha i bladet. Enten kan du få lage en «drømmereportasje» sjøl eller du kan ønske deg en, og «Ung i Dag» lager den for deg. Slik de har laga sine tidligere artikler, intervjuer og oppslag i de første numrene. Hva er det så som kjennetegner en typisk «Ung i Dag»-reportasje reint innholdsmessig?

I og med at bladet henvender seg til ungdommen, kjøres det safe med tradisjonelle tema som musikk, sport, kjendiser og konkurranser (Norgesmesterskapet i rock) og kryssord. Litt politikk er det også i det første nummeret som kom ut like før valget. Her blir vi stilt overfor de to «alternativene» i norsk politikk: Unge Høyre og AUF ...

Men bortsett fra dette dryppet er alt stoffet kjemisk rensa for alt «politisk». Her er det pene mennesker og utenlandske kjendiser som har jobba seg

opp fra arbeiderklassens triste hverdag til glamorøse stjerntilværelser. Det hele er glattpolert og farlig. Bladet serverer reinspikka rasisme og kvinneforakt, men på en sånn måte at det skal se ut som om de ikke går god for det sjøl. Men det blir bladets linje når de lar rasistisk engelsk ungdom boltre seg på tre sider om opptøyene i England i sommer. «Og negrene er slimete og lumske. Jeg holder på å brette meg når jeg ser dem komme gående på gaten, helt rolige, som om de skulle være dødssmarte. Hvis jeg ser en av dem med armen rundt en hvit kvinne, går jeg som regel helt opp i sømmene — jeg tåler det bare ikke.» Bedre kunne vel ikke Blücher eller Vivi Krogh ha sagt det.

«Fjorten år og hun selger seg?» er overskrifta på en artikkel om den nye bølga innafor motefotografering som framhever pur unge jenter som salgsobjekter. Fordekt barneporno slår «Ung i dag» helt riktig fast, men hvem er det som står bak og høster profitten? Er det de smarte kapitalister og profitører? Nei, sier bladet, det er jentenes egne pengesugne mødre!

I et annet «sex-oppslag» forteller den oppdikta «Hans» på 19 år hvor jævla vanskelig det

er å sjekke damer, og særlig dersom du ikke er drita full på forhånd. Om hvordan han engang steig i kameratenes aktelse etter å ha voldtatt en fjortennårs jente som han først hadde sjenka full. Hele «intervjuet» er gjennomsyra av tankegangen «stakkars meg som er gutt og ikke har sjangs hos jentene». Og når du ikke har det, er det klart at du reiser til Amsterdam for å kjøpe deg horer, som i hvert fall gir deg valuta for pengene.

Penger blir det vel på utgiverne av dette makkverket også, i hvert fall den første tida, som kjent selger nye blader som regel godt når det er nytt og folk ikke veit hva det står for. Det er ingenting som skulle tilsi at «Ung i dag» har livets rett. Det er et spekulativt og råttent blad som ikke har noe å tilføye ungdomskulturen. Det er flere som har prøvd seg med samme sorten spekulasjoner før, det er nok å nevne «porno»-redaktøren Sten-Ture Jensen som for noen år sia prøvde seg med magasinet «Umag». Det var ikke helt ulikt «Ung i Dag» og gikk inn etter kort tid. La oss håpe «Ung i dag» lider samme skjebne, det er ikke noe tap for noen utenom spekulantene at det fjernes fra kioskhyllene.

SLÅ MEG ALDRI MER

NOVELLE

Da han skjønnte hva han hadde gjort, var hun allerede langt unna. han reiste seg sakte, begynte å sirkle rundt i rommet.

Det var som om han fremdeles kunne høre smellet etter døra, i hodet. Han åpnet døra forsiktig og lyttet. — Heldigvis, ingen hjemme ennå. Ned trappa, stoppa foran det store speilet, så på seg selv. Han hadde gjort det! Det som han trodde var fullstendig umulig. Hvordan hadde han vært i stand til det? Herregud, alle de gangene han hadde sett fatter'n banke løs på mutter'n ... hver gang hadde han sagt til seg selv: — Aldri meg! Aldri meg! Men nå hadde det altså skjedd. Også Beate! Så liten og søt. Han kunne ikke lenger huske hva de hadde krangla om, men det var da hun hadde sagt at hun hadde ... fa'n at ... ja, det om henne og Påsan. Også Påsan da, den dusten! Nei, fan heller — det får være måte på hva man skulle godta. Det var riktignok før han ble sammen med Beate, men likevel.

Det gikk i døra, mutter'n. Han prøvde å snike seg opp trappa, orket ikke tanken på å se mutter'n i øya nå.

— Kay, er du der? Fyllern. Han gikk ned igjen.

Fortsetter side 7

«ikke send meg til en «kone» doktor»

Ellen Aanesen har nettopp skrevet ei bok om kvinnenes kamp for selvbestemt abort i Norge.

Mye av boka er gjengivelser av brev, avisinnlegg og samtaler. Det har blitt ei interessant bok om en viktig del av norske kvinners liv og historie.

Mødrehygienekontoret
 Øvre Slotsgt. 23 III. Kontortid 10-3. Tlf. 10956.
 Ekspedisjon ved søster Caspara.

Bøker og brosjyrer om kjønnsforhold, moderskap og barnepleie. Sanitetsbind. Omstendighetsforklær. Barselpakker. Spebarntoi. Dr. fru Stopes: Brev til den ved barnefødsler overanstrengte mor. Beskyttelsesmidler.

Kvinnene har ikke kjempet i 65 år for retten til selvbestemt abort. De abortsøkende kvinnene har vært kriminalisert. Derfor har de verken kunnet snakke med hverandre om sin situasjon eller stå fram før i 70-åra. Det har vært noen få foregangskvinner og menn som har talt kvinnenes sak. Den fremste av dem er Katti Anker Møller. I 1913 skrev hun et innlegg i Social-Democraten der hun slo til lyd for at legene måtte kunne utføre aborter slik at kvinnene ikke havnet hos kvakksalvere, men fikk kyndig hjelp.

Det førte til enorme reaksjoner. Dr.med. O. Borchgrevink ga Katti Anker Møller dette råd: «...La Deres Virkelyst komme et for Samfund og Individ uvurderlig Klenodie som kvindelig Renhet til gode heller end til Støtte for kjønslige Friheter ved legalisert Fosterfordrivelse...». Og mange kjente kvinnesakskvinner ilte til og forsikret at de tok avstand fra fru Møllers synspunkt og at det jo nettopp var «kvinnelig renhet» de arbeidet for.

Katti Anker Møller svarte på angrepene med å gå tilbake til utgangspunktet: de abortsøkende kvinnene. Tålmodig forklarte hun at kvinnene selv ser med stor uvilje på å avbryte svangerskapet, men stilte spørsmålene: «...om saa en av disse griper til den eneste utvei, som endnu synes staa aapen for hende, med risiko for sit eget liv? Kan vi andre da egentlig dømme?...» Og hun svarer selv: «...moren nærer fosteret med sit blod, hun skal føde det til verden med smerte og med fare for sit liv. Ingen eiendom eller besiddelse er derfor mere berettiget end en mors over sit foster. Vi andre kan bedømme hendes motiver, men vi har ingen ret til at gripe ind. La oss heller finde paa botemidler til at forhindre saadant...».

På denne tiden sto det ofte å lese i avisene om mødre som hadde tatt livet av sine nyfødte barn. Det var stort sett ugifte tjenestepiker som fødte i dølgsmål og straks drepte sitt barn.

Mange var de harmdirrende innlegg over dette i avisene, og avisene kunne også bringe innlegg med harmdirrende forømmelse av disse kvinnene. Knut Hamsun utmerket seg med å foreslå at de skulle henges.

Katti Anker Møller deltok også i avisdebatten: «...det gaar ikke an for voksne Mennesker længer bare at jamre over de nuværende Forhold, vi maa foreta oss noget...» Og de som først og fremst foretok seg noe var de samme som kjempet for selvbestemt abort og prevensjon. De stilte krav til det offentlige og satte i gang innsamlinger for å opprette mødre hjem.

I 1924 åpnet Katti Anker Møller i samarbeid med arbeiderkvinnebevegelsen Mødrehygienekontoret i Kristiania. Det var det aller første opplysningskontor for prevensjon i hele landet.

Selvfølgelig vakte det protester. Legene, prestene, de argeste av abortmotstanderne og

mange slags foreninger protesterte.

Men protestene kom for seint. Opplysning hadde nådd ut til for mange, og arbeidet med å opprette mødrehygienekontorer rundt i landet var godt i gang.

For dem som var blitt «på vei» var det likevel liten annen hjelp å få enn den kvakksalverne kunne tilby.

Til mødrehygienekontorene som det bunke på bunke med brev med bønn om hjelp, men de hadde ingen hjelp å gi.

Lege Tove Mohr, Katti Anker Møllers datter, tok opp abortspørsmålet og talte kvinnenes sak i legeforeningen. Det at legeforeningen tok abortspørsmålet opp til grundig debatt, førte om ikke annet til at det ble offentlig godtatt at det fantes et abortspørsmål som ventet på løsning.

Abortdebatten fortsatte mer og mindre intenst opp gjennom årene uten vesentlige endringer i de to synene som sto opp mot hverandre.

I 50-årene var fortsatt illegal abort den vanligste utveien for abortsøkende kvinner. I 1954 ble det foretatt ca. 7300 illegale aborter i Norge, mens 3200 ble foretatt lovlig på sykehus. Fortsatt var det sånn at først når kvinnene kom lemlestet av kvakksalvere, kunne sykehuse og legene lovlig behandle dem.

Et av de store stridsspørsmålene var om sosiale årsaker skulle gi rett til svangerskapsavbrytelse. Arbeiderpartikvinnene uttalte i 1958: «En lov om svangerskapsavbrytelse som ikke lovfester også sosiale grunner som rettmessige for en avbrytelse av svangerskap, er verdiløs i kampen mot kvakksalverne.»

Men vår første abortlov, som vi fikk i 1961 etter nesten 50 års kamp, ga ikke rett til abort av sosiale grunner. Den var egentlig ikke mer enn en lovfesting av det som etterhvert var blitt praksis. Fra denne loven kom og fram til loven om selvbestemt abort begynte å virke i 1979, måtte hver eneste kvinne som søkte legal abort, legge saken sin fram for en abortnemnd. Og enten kvinnen fikk innvilget abort eller fikk avslag, var det for de fleste en ydmykende opplevelse.

Boka til Ellen Aanesen er fin å lese for alle som er interessert i hvordan kvinners situasjon har vært i Norge i 70-årene, og den er også viktig fordi det langtfra er satt punktum i debatten om kvinners rett til selvbestemt abort. Abort er fortsatt ingen selvfølgelig rett. Høyre har lovt å endre abortloven, og det er all grunn til å være på vakt!

Abort er å ta livet av et foster som har mulighet til å bli et menneske. Det vet alle kvinner. Abort er å ta liv enten det skjer tidlig eller sent i svangerskapet, og enten det er en lege eller kvinne som tar avgjørelsen.

(Aina Fossum) Dette sier Ellen Aanesen, hun som har skrevet boka «Ikke send meg til en «kone», doktor». Vi har hatt en prat med henne om det å ta abort og om vern av ufødt og født liv.

— Det er ingen som vet bedre enn en kvinne som er gravid at dette er liv som har mulighet til å bli et lite barn. Å ta abort er en ekkel tanke og en tøff situasjon, men en kvinne som tar abort vet hva hun vil.

Er abort mord?

Hvis abort er å ta liv, må det vel kunne kalles mord?

— Nei, og loven har heller aldri vurdert det som mord. Da ville det i tilfelle vært rikelig med mordere i vårt land, 15 000 kvinner hvert år, pluss noen leger.

Argumentasjonen om at abort er mord har heller aldri vært brukt mot legene som tok avgjørel-

der og ansvar i framtida.

— Jeg syns forresten menn som har fått de barna de vil ha, bør sterilisere seg. Det syns jeg er en ansvarlig og fin handling. Sterilisering er et enkelt inngrep på menn og det går ikke ut over potensen.

Frihet til å velge oss selv

Situasjonen for kvinner har forandret seg mye de siste åra. Har motivene for å ta abort også gjort det?

— Tidligere var det å ta abort ofte frihet fra en utålelig byrde for kvinnene. Det var ikke mulig å se hvordan hun skulle greie å mette en munn til. I dag er retten til abort også friheten til å velge oss selv. Vi er ikke mindre moralske av den grunn, men vi har mulighet for å vurdere om vi kan ta på oss det ansvaret det er å føde et barn til verden.

Er abort å ta liv?

sen i nemndene eller utførte inngrepet. Men det er virkelig storslegga som er blitt brukt mot kvinner reint psykisk, det at de er mordere. Kvinner i en fra før vanskelig situasjon, har fått masse skyldfølelse. Først i de aller siste åra har kvinner kunnet snakke med hverandre om disse følelsene.

Det er kvinnene som verner liv

Avstanden mellom våre motstanderes syn på oss og vår virkelighet er så enorm. Grunnen til at det er så få aborter, er nettopp at kvinnene er ansvarlige. Og er det noen som har vernet både ufødt og født liv i alle år, så er det kvinnene. Når barnet er født, har ansvaret hvilt på kvinnene. De har tatt seg av de barna de har fått av kjærlighet og fordi de har måttet. Jeg mener ikke en biologisk bestemt morsfølelse, men en kjærlighet som har vokst fram gjennom den daglige kontakten med et lite menneske som er helt avhengig av deg. Kvinner har slåss for barna sine så langt kreftene har strukekt til. Menn er hjertelig velkommen til å være med å dele både gle-

Abort vil alltid være nødvendig

Kan du tenke deg et samfunn hvor det ikke vil være bruk for å ta abort?

— Nei, uansett hvordan samfunnet ser ut, vil det være bruk for å kunne ta abort. Det er fordi kvinnene er fruktbare en veldig lang periode av livet, og vi har ikke god nok prevensjon. Vi kan ikke styre menneskers seksualitet. Den har aldri latt seg styre av lover eller forbud. Vi kan aldri forhindre at folk ligger med hverandre uten å ville ha barn, og vi kan aldri forhindre at folk ligger med hverandre uten å bruke prevensjon.

Det å bære fram et barn, er en så stor påkjenning på en kvinne og kroppen hennes at det heller aldri vil være riktig å tvinge henne til det.

Noen ønsker for framtida?

— Det måtte være et samfunn hvor det går an å få barn uten å betale med sin egen frihet. Et samfunn som er bevisst hva barnet er verdt og gir det en oppvekst det fortjener.

ELLEN AANESEN
Ikke send meg til en «kone», doktor

FRA 3 ÅRS FENGSEL TIL SELVBESTEMT ABORT

SLÅ MEG ALDRI MER

Fortsatt fra side 5

Smilet på plass. — Hei mutter! Åh hun hadde fremdeles blått øye fra forrige uke.

Herregud, hvordan ser Beate ut nå? — Hvor er Beate da? Akkurat ja, klart hu måtte spørre om det.

— Ah ... hjemme og spiser middag. — Har du vondt i øyet, mutter'n?

Hun snudde seg vekk fra ham, men han kunne se at hun følte seg skamfull.

— Hvordan kjenner du deg, mutter'n, når fatter'n banker deg opp?

Hun kom bort til ham, han kunne se tårene renne ned over kinna hennes. Hun satte seg ned ved siden av ham. Tok hånden hans, han følte seg brydd og holdt på å røske den til seg. Han lot det være.

Da hun begynte å fortelle om smerten, skamfølelsen, ydmykelsen, hvordan det er å bli slått av den mannen du trodde elsket deg, en mann du har hatt tillit til — da alt dette kom øsende ut av henne mens tårene stri-

rant — da trodde Kay han skulle kaste opp.

Beate! Moren summet seg. — Noe av det verste er at vi aldri prater om det som skjer, sa hun. Nei han hadde lagt merke til det, dagen etter fungerte alt normalt. Som om ingenting var skjedd. Dette hadde han altså gjort — kanskje brutt ned enhver tillit som Beate noen gang hadde hatt til ham.

Han måtte gå på klubben, måtte snakke med henne.

Han trodde han skulle tørne innen klokka ble sju. Den ble liksom aldri sju.

Da han kom inn i klubblokalet, speidet han rundt, men kunne ikke se

FONsetter side 9

«Det er opprustningen som fører til krig»

Den vanvittige kapprustningen mellom supermaktene i dag øker faren for krig. Men som den tyske militærstrategen Clausewitz sa: «Krig er fortsettelsen av politikken med andre middel.» I dag er mange av parolene rettet mot våpnene, men ikke mot politikken som de skal fremme. Hvorfor rustet de? Hva vil de oppnå? Hvem truer hvem og hvorfor? Krieger tidligere i historien brøt heller ikke ut bare på grunn av opprustning. Hitler-Tyskland gikk til krig fordi det ønsket verdensherredømme og større innflytelse. USA førte krig mot det vietnamesiske folket fordi de hadde politisk og militær interesse av det. Vi må gå bak opprustningen og spørre: Hvorfor?

«Hvis det blir en konfrontasjon i dag, blir det en atomkrig»

I et slikt spørsmål er det vanskelig å si noe helt sikkert. NATO har f.eks. en taktikk som går ut på å svare på ethvert angrep på et lavest mulig nivå. I dette ligger det en mulighet for at en konfrontasjon ikke automatisk fører til en omfattende atomkrig. Dessuten har ingen

av supermaktene førsteslagskapasitet, dvs. at ingen har mulighet til å slå den andre ut i et eneste slag. Derfor vil begge supermaktene betenke seg på å sette i gang den store atomkrigen. De vet at deres eget land vil bli utslettet i neste omgang. Men hvis den ene makten får monopol, eller blir mye sterkere enn den andre, vil risken for krig øke. Uansett er utplasseringen av SS 20 og Pershing II og Cruise med på å senke atomterskelen i Europa. Dette er mellomdistanseraketter som er mer «anvendelige» i krig. Derfor må vi stille kravet: Bort med SS 20 og Nei til utplassering av Pershing og Cruise.

«Atomkrig betyr total utslettelse»

Dette argumentet blir brukt for å gå imot sivilforsvar og konvensjonelt forsvar i land som Norge. I England har Labour gått imot bevilgninger til tilfluktsrom fordi det «gir illusjoner om at det er mulig å overleve en atomkrig.» Men påstanden er faktisk ikke riktig. Tord Høivik, en fredsforsker som er tilknyttet «Nei til Atomvåpen», har undersøkt virkningene av en større atomkrig med et tapstall på 500–1000 millioner mennesker — det siste er ¼ av verdens befolk-

ning, og totalt sammenbrudd i de krigførende land. Men han sier likevel at storparten av verdens befolkning — vesentlig i den tredje verden — ville overleve. Det Norge vi kjenner i dag ville gå under. Men store deler av befolkningen ville fortsatt være i live i det ødelagte Norge. Ifølge FN-rapporten «Comprehensive study on nuclear weapon» er menneskene i dag ikke i stand til å utslette seg selv. Han sier at fredsbevegelsen bør akseptere dette — den mulige atomkrig er mer enn grusom nok! Og hans konklusjon er: «Hvis kampen mot atomkrigen mislykkes, ønsker jeg ikke at folk setter seg ned og venter på en død de tror er sikker, men at de gjør det de kan for å overleve.»

«USA er sterkere av de to supermaktene — Sovjet blir presset til opprustning»

Vi skal være de første til å ta avstand fra USAs politikk. Reagan forsøker nå å bringe USA tilbake til den styrken de hadde på 50-tallet. Men siden 1950 er mye skjedd. USA mistet Kina, kunne ikke vinne hele Korea og ble drevet til nederlag i Indo-Kina. I dag har USA store økonomiske problemer. Dollaren har mistet tidligere tiders glans, og inflasjonen i USA er høy og USA har en hjemme-

opinion som motsetter seg internasjonale eventyr.

I forhold til USA har Sovjet styrket sin økonomiske stilling. Sovjet har invadert Tsjekkoslovakia og Afghanistan og driver aggressive kriger gjennom stråmenn. Sovjet stasjonerte opp imot 900 000 soldater og militære rådgivere utenlands. Sovjet oppretter baser utenlands, ofte tar de direkte over fra USA. Sovjet har fått baser i Assab i Etiopia, Aden og Sokotra-øyene i Sør-Jemen, Cam Ranh og Da Nang i Vietnam og Kompong Som i Kampuchea og de har gjort Japans fire nordligste øyer til militære utposter. I våpenkappløpet mellom USA og Sovjet har begge makter enorme mengder med våpen.

Men det er helt på det rene at Sovjet har et enormt overtak i konvensjonelle våpen. Det uavhengige Internasjonale Institutt for Strategiske Studier (IISS) i London sier at de vestlige land har mistet sitt teknologiske forsprang når det gjelder konvensjonelle styrker. IISS uttaler at Sovjet trolig har flere kjemiske våpen enn USA. IISS sier videre at styrkeforholdet mellom Warszawapakten (WP) og NATOs mellomdistanseraketter er som 3,27 til 1. Hvis de amerikanske Poseidonubåtene tas med, er styrkeforholdet 1,57 til 1 i WPs favor. I beregningen er det da tatt hen-

syn til antallet atomstridshoder, deres pålitelighet og evne til å nå sine mål. IISS sier av Sovjet har 230 SS 20-raketter. Vesten har ikke noe tilsvarende. Den beste landbaserte amerikanske raketten i Europa er Pershing 1A, og den er ikke i stand til å nå Sovjet. Det eneste området Vesten ligger foran Sovjet er i antall stridshoder for langdistanseraketter. I konvensjonelle styrker og mellomdistanseraketter ligger Sovjet langt foran, og det er nettopp disse våpnene som vil bli brukt i Europa.

«USA forsøker å gjøre Norge til en framskutt atombase for USA»

Norge er medlem av NATO og dermed er vi på forskjellige måter knytta til supermakta USA. Men samtidig er det grunn til å påpeke at atomvåpen ikke blir lagret i Norge, norske styrker øves ikke i bruk av atomvåpen, det norske forsvar er ikke utstyrt med våpenbærere som er sertifisert for atomvåpen, det er i Norge ikke stasjonert spesialtrenet vaktpersonell som amerikansk lovgiving krever ved spesiallagre for atomvåpen, Norge har ikke inngått noen samarbeidsavtale med USA som kreves for overføring av informasjon om atomvåpen i fred og

Åtte myter om KRA

Rute 80 er brennende opptatt av det viktigste spørsmålet i vår tid — vil vi fortsatt kunne leve i fred? Men til tross for at alle i Norge ønsker å bevare freden, går likevel diskusjonene høyt — hvordan sikre freden? Som i alle andre spørsmål vil det være uenighet, og vi i Rute 80 hilser diskusjonen om disse spørsmålene velkommen.

Av Bjarne Brorson

G og FRED

våpen i en nødssituasjon, og forsvarsplanene for Norge forutsetter konvensjonelt forsvar. Enhver bruk av atomyvåpen i norsk område vil kreve samtykke av den norske regjering. Alle disse tingene er en følge av at Norge har vedtatt at atomyvåpen ikke skal lagres på norsk jord. Det ser ut som om mange helt ser bort fra dette når det diskuteres atomyvåpen i Norge. Det som enkelte har henvist til, er at norske flyplasser kan ta imot amerikanske fly, og som vi vet kan disse både føre konvensjonelle våpen og atomyvåpen. Vi mener dette ikke primært er et spørsmål om atomstrategi, men om Norges tilknytning til NATO. Alternativet for Norge og Norden er at vi pålegger oss selv restriksjoner også med henblikk på en eventuell krigssituasjon. Sovjet har også stilt krav om at opprettelse av en atomfri sone i Norden og eventuelle sovjetiske motytelser betinger at Sovjet kan kontrollere at Norge/Norden følger sine forpliktelser. Om vi godtar en annen, og i dette tilfelle en supermakt, som kontrollinstans, ville det minske Norges handlefrihet og suverenitet. Slike selvpålagte restriksjoner, kontrollert av en supermakt (eventuelt begge) er ikke nødvendigvis et tiltak i fredens tjeneste.

«Grunnen til at Norge blir bombemål for Sovjet er at vi er en del av USAs atomstrategi. Hvis Norden blir en atomfri sone vil vi minske sjansene for å bli angrepet»

Sannheten er at Norge ligger strategisk til, og vil være et angrepsmål for supermaktene, uansett medlemskap i NATO. Ett av Sovjets største problemer er at Kola-basen ligger innestengt, og ikke minst har Sovjet behov for flyplasser nærmere det europeiske kontinentet. Slik blir Norge av vital interesse for Sovjet (og USA) uansett. Og da må vi se i øynene at Sovjet kan tenke seg å presse Norge til underkastelse ved å true med å bruke atomyvåpen mot Norge. Slik er virkeligheten. Det er en illusjon å tro noe annet.

«Forhandlingene mellom supermaktene har pågått i mange år, men kapprustningen fortsetter. Nå må noen begynne, f.eks. kan Norge starte med å

reducere utgiftene til militærbudsjettet»

Det som må være klart er at en norsk forsvar ikke øker krigsfaren. Norge eller andre små land har ingen mulighet til å starte en verdenskrig. Å tro at et lite lands ensidige nedrustning skulle føre til at Reagan og Bresjnev setter seg ned og sier: «Å faen, nå må vi snu på flisa,» lyder noe tvilsomt. Vi tror det er riktigere å si at i imperialistiske strategers tenkning finnes ikke idealisme, bare maktpolitikk. Faktisk krevde deler av fredsbevegelsen før den annen verdenskrig ensidig nedrustning fra små lands side, mens Hitler rustet opp og forberedte seg på krigen. Nordahl Grieg i Norge var en av de viktigste opposisjonene mot denne linja i fredsbevegelsen. I ettertid er det lett å se at ensidig nedrustning fra små land ikke førte fram — *gjør det det i dag?*

Selv sagt må Norge ta initiativ for å få en nedrustet verden. Vi må kreve at Norge arbeider for kollektiv sikkerhet gjennom FN og andre internasjonale fora. Hvert lands uavhengighet og frihet må forsvares. Det viktigste kravet må være at supermaktene skal starte å nedruste. Vi går inn for gjensidig nedrustning. Og på dette området må supermaktene presses til innrømmelser av den europeiske opinionen.

«Hvis valget står mellom utslettelse og «finlandisering» velger vi det siste»

Det bør da sies at valget ikke stilles på denne måten. Vi siterer fra Sigurd Evensmos bok «Inn i din tid»: «Det var ikke et valg mellom krig og fred den gang. Valget sto mellom en regulær grusom krig og en gradvis, uoverskuelig utslettelse av nasjoner og menneskeliv under nazistisk hegemoni ...»

Vi må innse at slik stilles valget i dag også. Vestmaktene svikket før den annen verdenskrig land som Etiopia, Spania og Tsjekkoslovakia. Frankrike og Storbritannia var villige til å kompromisere seg fram til sin egen katastrofe. De kastet gjerne et land eller flere i fascismens gap. Fascismen måtte rettes mot de gamle imperiene. Vi må kunne slå fast at de imperialistiske maktene «sult» ikke kan mettes ved å gi innrømmelser. Sporene skremmer.

SLÅ MEG ALDRI MER

Fortsatt fra side 7

henne. Etter å ha siti sammen med Knut og Ottar og diskutert «skrepper» i en halv time, kom Påsan inn. Kay knytta henda i lomma, Påsan, den drittsekken!

Etter enda tjue minutter kom Beate inn. Hjerter gjorde kollbøtter og han følte at alle i hele klubben måtte se hvor dritnervøs han var. Beate satte seg ved bordet til Påsan og de andre. Herregud, så flaut! Knut og Ottar begynte å komme med plagsomme spørsmål.

Han sa: — Jeg har sjekka opp ei anna dame, er lei av Beate. Beate hadde hørt ham, hun kom gående mot bordet, stoppet: — Fy, så feig du er, Kay! Men jeg skulle like å treffe den nye dama di, jeg har et par ting jeg burde fortelle henne. Dermed var hun borte.

Fa'n, han hadde driti seg ut igjen. Han løp etter henne ut, tok henne igjen oppi skaukanten. Han trodde hun gråt, men han tok feil. Beate var rasende. Kay bad og trygla, men Beate var like steil.

— Hvordan tror du dette blir om noen år, når du denger meg alt nå?

Til slutt gikk hun med på det på en betingelse, han skulle inn på klubben igjen og fortelle hele gjengen hva han hadde gjort, love å aldri gjøre det mer.

Kay blånekte, detta var for sterkt! — Tror du det i det hele tatt er noe mot hva du har gjort mot meg? Beate så på ham.

Nå så han såret ved munnen. Han tok henne i hånden, og traska mot klubben, gjengen og oppgjøret.

Slutt

«Noen hete sommeruker i juli i år dro en gjeng nordmenn, dansker og engelskmenn til Sør-Libanon for å jobbe i en palestinsk flyktningeleir, arrangert av PLO. Arbeidsleir kalles det, og ordet kan kanskje få en til å tenke på jobbing fra morgen til kveld og få andre gjøremål. Men slik er ikke en arbeidsleir med palestinerne.

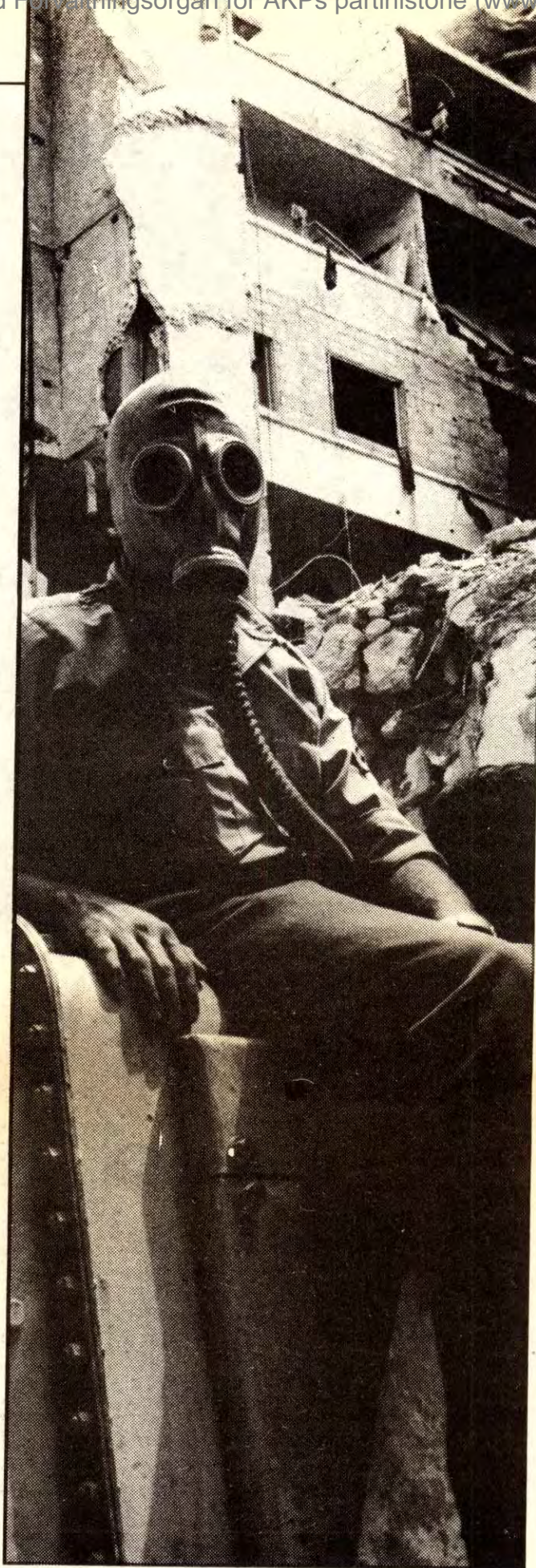
De fleste av oss hadde liten eller ingen erfaring med arbeid for palestinerne fra før. Et par stykker var i samme leiren i fjor sommer, vi andre dro for å oppleve en annerledes ferie og samtidig gjøre litt nytte for oss. Og sjølsagt for å lære mer om konfliktene i dette området, sett fra «innsida». Oppholdet viste seg i høy grad å bli en «anderledes» ferie.»

Det er Astrid Vestad, 22 år og kriminologistudent, som forteller dette til Rute 80. Nedenunder følger et utdrag av hennes reiseskildring, en fortelling spekket med dramatik, men også om menneskelig varme og virkelig solidaritet med det palestinske folket. En fortelling som får «våre» sydenturer til å blekne i sammenligning.

MØTE MED MIDT- ØSTEN

Fredag 10. juli

Vi hadde ikke vært på libanesisk jord i mer enn en halvtime, før det smalt første gangen. Riktignok var det ikke bombesnell, som vi seinere skulle få mer enn nok av, men en personbil som raste rett inn i bilens front. Vi satt i bussen, 10 minutter fra Beirut flyplass, på veg sørover. Det var mørkt og kjøretøyene i Libanon mangler stort sett alt som ikke er høyst nødvendig for at de skal kunne gå framover. Lys, for eksempel. Selvfølgelig så ikke sjåføren vår personbil som svingte over og ut i midtribbatten. Resultat: Oljelekkasje. Bussen ble stående bom rett ved en av PLOs militære vaktposter. Anti-luftskytstanks og ca. 20 soldater bemannet den. Ingen tvil om at vi nå var kommet til et område hvor krig er en del av det daglige livet, ja hvor krig har pågått mer eller mindre uavbrutt siden 1948. Det året staten Israel ble grunnlagt og henviste palestinerne til en tilværelse i flyktningeleire.

Vi måtte vente et par timer før vi kunne returnere tilbake til hotellet i Beirut. Vi hørte ikke flere smell den kvelden. Men vi hadde mer i vente.

Om morgenen ble det fikset med ny buss, en eldgammel Donald Duck-modell pynta som et juletre og tapetsert med filmdivaer og helt uten fjærer. Men jeg skal hilse og si det gikk unna. Trafikkregler finnes ikke, den sterkeste rett gjelder. Gassen i bønn og høyrehanda vekselvis på rattet og hornet. Hvis Allah vil, går alt bra. Det var lyst, så vi fikk sett en del av landet mens vi kjørte. Libanon er fremdeles en etterlevning etter føydaltida. 90 prosent av jorda eies av ti store familier. Det er 4 millioner innbyggere – 300 000 palestinske flyktninger. Landet er svært fruktbart, og overalt hvor jorda er dyrkbar vokser korn, sitrusfrukter, poteter og tomater. Også høyt oppe i fjellene finnes store plantaser. Veien sørover går langs kysten, gjennom to større byer, Saida og Sour. Leiren «vår» heter Rashediyeh, den ligger ca. 2 timers biltur fra Beirut i sørlig retning, og bare 1 ½ mil fra grensa til Israel.

En reiseskildring om vegbygging og bomberom i en palestinsk flyktningeleir, og hvordan man kommer hjem fra Libanon med kofferten full av granatsplinter.

Vi ble innlosjert på en folkeskole. Leiren har flere skoler, barnehager samt tre klinikker for de 11 000 palestinerne som bor der nå. Rashediyeh består av to deler. Den gamle som ble bygd i 48, og den nye som kom til i 1963. Fjellene langs grensa mot Israel er kontrollert av Major Haddad, Israels stråmann i Libanon. Området mellom leiren og Haddad-land kontrolleres av FN-styrkene. Fra taket på skolen kunne vi om kvelden se lys fra israelske båter.

Vår jobb besto i å bygge en veg som skulle gå utenom byen, for å avlaste den som fantes i dag, og som gikk tvers igjennom. 4–5 timer hver dag skulle vi jobbe, mer gikk ikke an p.g.a. den sterke varmen.

Søndag 12. juli

Haddad hilser oss på sin måte

Denne kvelden, vår andre i leiren, stifta vi bekjentskap med Haddad. Vi satt i et klasserom, 40 av oss, hvor vi hadde et møte med PLOs representant i leiren. Plutselig drønnet det ute som et tordenskrall som kom rett over taket. Alle sammen la seg flatt ned på gulvet. Ingen panikk. Det gikk bra, og etter noen minutters intens venting (eller var det timer) gikk vi ut, og ned i bomberommet. Ingen vits i å ta sjanser. Det falt ikke flere granater, og da vi kom opp igjen så vi to store kratre på hver side av skolen, henholdsvis 10 og 20 meter unna bygningen. Ingen grunn til å overdramatisere, men vi var faktisk bare 10 meter unna den visse død.

Mandag 13. juli

Det er en ekkel følelse å hele tiden være under oppsikt. Hele dagen hadde israelske radarstyrte kamera-fly sirkulert over området. Denne kvelden arrangerte palestinerne folkedans. Hele tiden hørte vi helikopterdur. Fallskjermer med lysende halvmeterlange bomber svedde over huene våre. Vi måtte avbryte dansen og gå i bomberommet. Palestinerne tar ingen sjanser. Men det skulle ikke hende noe før kvelden etter.

Tirsdag 14. juli. «Den 6. krigen»

Ibegynnelsen foregikk bombinga langt unna. Sannsynligvis over Beirut. Tunge drønn, som tordenvær i det fjerne. Vi prøvde å overdøve med allsang. En merkelig humor utvikla seg blant oss, for å dekke over redselen. Iblant var det lange pauser mellom bombeangrepene, og vi gikk opp for å trekke frisk luft. Jeg var på veg inn i skolen da det smalt noe helt jævli. På dette tidspunktet var jeg aleine inne i skolen, men fikk kastet meg ned på golvet og ble liggende med armene over hodet. En av de danske guttene kom til unnsetning og vi fikk bakset oss over i

bomberommet i løpet av få sekunder. Bombeangrepene kom gradvis nærmere, og vi skjønnte at også Rashediyeh var ett av Begins mål. 3 bomber, hver med ett tonns trykk landet i en radius av 150 meter fra bomberommet hvor vi befant oss. Trykket var så kraftig at tak og gulv av armert tjukk betong rista kraftig. En av palestinerne fryktet at dette var begynnelsen på en ny krig. Han fikk rett. Disse angrepene på Sør-Libanon varte i fjorten dager, og fikk senere navnet «Den 6. krigen». Til sammen ble 400 mennesker drept, derav 147 under 16 år. 1200 ble mer eller mindre hardt skadet.

Lørdag 18. juli

Vi skulle evakueres. Risikoen ved å ha oss i leiren var for stor. Man ventet nye bombeangrep når som helst. Hvor turen gikk, fikk vi ikke vite av sikkerhetsmessige grunner, bare at det var til et trygt sted. Vi kjørte nordover mot Beirut. På vegen ut av leiren så vi kratrene etter de tre tunge bombene og en god del ødelagte hus, bomba både fra lufta og sjøen. Et digert oljeraffineri vi passerte var totalødelagt, det samme var 10 bruer og flere landsbyer. For en menneskelig tragedie. For en avskyelig stat Israel er. Turen vår gikk utenom Beirut, oppover i fjellene, sørøst for byen. Etter tre timers kjøring var vi framme ved et barnehjem for palestinske unger som hadde mista sine foreldre i krigen. Dette skulle bli vårt nye tilholdssted for en uke.

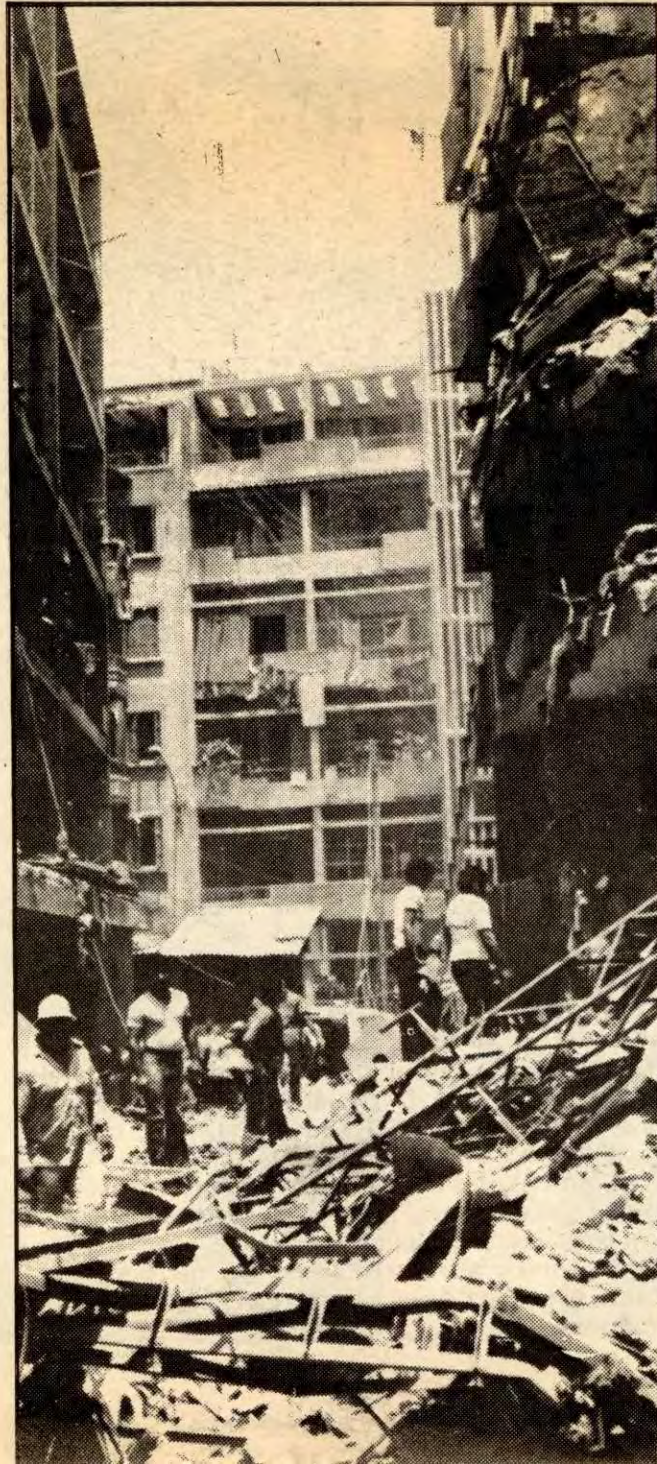
Roligere tider

For første gang etter at vi kom til Libanon fikk vi nå tid til å bli kjent med folk og lære om den palestinske frigjøringskampen. Dagene gikk med til politiske møter holdt av ledende PLO-folk. Vi lærte om Palestinas historie, om PLOs oppbygging, virksomhet og omfang, og om den pro-israelske sionistiske propagandaen som vi i vår del av verden blir tuta ørene fulle av. Området vi bodde i hadde flere syriske sjekkpunkter, dvs. små stasjoner med væpnede soldater som sjekker de som passerer. Overall er det slike stasjoner. Fortrinnsvis libanesiske og palestinske, men også syriske.

Et iøyenfallende trekk ved Libanon er at de fleste hankjønn som er store nok til det, bærer våpen. Alle palestinere får militærtrening og våpenopplæring, kvinnene også, sjøl om de i praksis fungerer som en reservearmé. Våpenopplæringa begynner i ung alder, noen av dem vi traff på et treningssenter for gutter og jenter, var ikke større enn det russiske eller kinesiske geværet de bar på. Noen av oss reagerte på dette med en gang, men vi skjønnte etter hvert at palestinere trenger alle de folka de kan få. Palestinerne er et helt folk i krig.

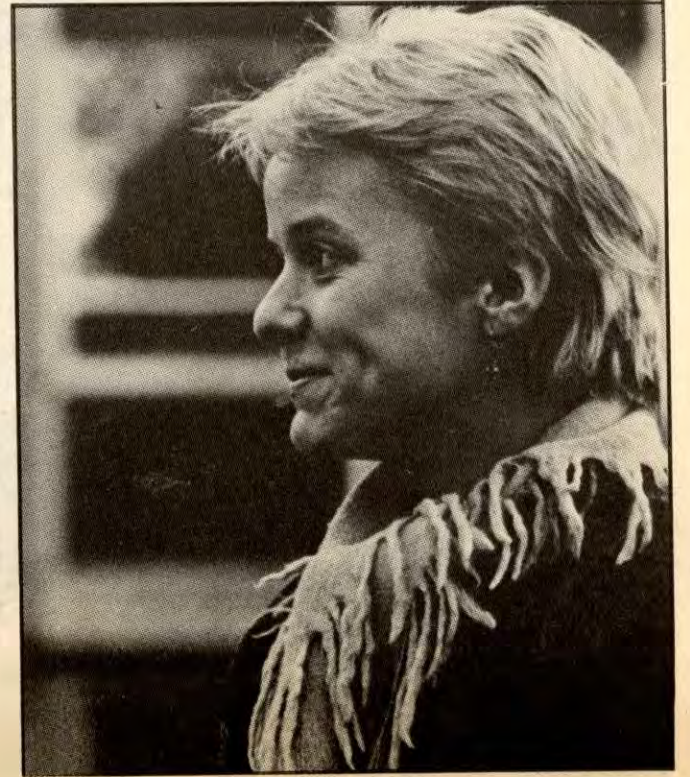

Slik ser de ut, granatsplintene Astrid har med seg hjem fra Sør-Libanon.

Våpenhvile og tilbake til Rashediyeh

Ingen av oss trodde vi skulle få se leiren igjen. Men etter en uke i fjellene fikk vi bekreftet at en våpenhvile var trådt i kraft mellom Israel og PLO, etter press fra bl.a. USAs utsending Philip Habib. Vi skulle tilbake! Det første vi gjorde da vi var i leiren igjen, var å ta en runde rundt i byen. Det var et jævlig syn. 300 hus var helt eller delvis ødelagt. I gatene lå døde høner og geiter. 6 mennesker var blitt drept, blant dem en av folkedanserne vi kjente til, en gutt som bare ble 16 år.

Et møte med Arafat. Torsdag 30. juli

En kveld var det masse bråk utenfor skoleområdet. En haug med syngende unger kom løpende og ropte Abu Ammar. Hvem i all verden er det? Hadde aldri hørt om noen Abu Ammar. Hele leiren pluss 3 biler kom inn på skoleområdet. I den første og siste bilen satt bevæpnede sikkerhetsvakter, i den midterste bak nedrullede gardiner satt selveste Yasser Arafat. Han avla oss en lynvisitt, oppholder seg aldri lenge på ett sted, av sikkerhetsmessige grunner. Vi fikk i hvert fall hilst på ham, knipset bilder og ble knipset, før han dro sin veg igjen — sammen med ungflokken med trommene. De gamle konene sto og vinka med tårer i øynene.

På tide å dra

Egentlig hadde jeg tenkt bare å bli i Libanon i tre uker. Jeg ble i to til, og angret ikke på det. Fikk bl.a. med meg muslimenes julaf ten. De mest troende muhammedanerne faster en måned i året — Ramadan. Når det er slutt fester de, tre hele dager til ende. Vi tok del i festlighetene og laget en stor krans av blomster og flagg fra de landa vi representerte. Det var fyrverkeri og kruttlappistoler. Det smalt nesten verre enn under bombinga.

De to siste ukene gikk fort. Altfor fort. Vi fikk jobba en god del på vegen. Ellers ble det tid til et besøk hos det svenske helseteamet som holdt til i området. Da vi dro, sto det bare igjen ca. 10 meter veg å bygge.

Tilrettelagt for Rute 80 av Christen Hvam.

**Egoisme,
fordommer,
den sterkestes rett**

En kort gjennomgang av Fremskrittspartiets program

Bare Rød Valgallianse tok Carl I. Hagen & Co alvorlig i valgkampen. Med fire representanter rykket Fremskrittspartiet inn på Tinget. Mer enn 100 000 velgere stemte på dette partiet. I mange arbeiderkretser på Oslos østkant fikk partiet 8-9 prosent av stemmene.

Fordommer, egoisme og den sterkeste rett, er stikkord hvis

□□□FrP anser planene om en ny økonomisk verdensordning (NØV) som et forsøk på å innføre en sosialistisk planøkonomi på verdensbasis. Prinsippet om NØV avvises derfor.

—den beste økonomiske verdensordning, også for de svake land, er en liberalistisk modell hvor alle land utnytter sine fordeler i fritt internasjonalt varebytte.

Dette betyr:

Alle forsøk på å rette på den blodige utbyttinga av landa i den tredje verden skal stanses. Fremskrittspartiet ønsker seg fri utbytting. Fri utnytting av sine fordeler i et fritt internasjonalt varebytte betyr at de som har pengene i de rike landene, bankene og de internasjonale selskapene kan operere fritt. Verdensmarkedet er aldri fritt. Men for å snu det hele på hodet: Ville FrP. godtatt at de oljeproduiserende landene i Midt-Østen f.eks. doblet sine priser som et ledd i «fri utnyttelse av fordeler»? Nepe.

□□□Innvandringsstoppen gjøres permanent og håndheves effektivt. Enhver særbehandling oppheves. Selskapet for innvandrerboliger nedlegges. Opplæring i eget morsmål anses som en privatsak både organisasjonsmessig og finansielt.

Dette betyr:

Diskrimineringen av innvandrere fra land i den tredje verden skal gjøres permanent. Innvandrere skal ikke få noen særbehandling for hjelp til bolig, språk og morsmål-opplæring. Opp mot dette står nyere forskning som viser at barn som ikke får opplæring i sitt eget morsmål, heller ikke kommer til å mestre språket i landet de har kommet til.

□□□Utbygging av veinettet forseres med spesielt henblikk på bedre fremkommelighet i trafikken. Egne felt for kollektivtransport og for tungtransport i bakker på riksveiene må gis prioritet.

Dette betyr:

Stutum-argumenter på sitt verste. Ikke et ord er nevnt om styrking av kollektivtrafikken i byene, —rikfolk kjører bil. Men i bakkene, der kan det jo tenkes at busser og lastebiler går saktere enn privatbilene, og da reagerer FrP.

□□□Utrykningspolitiet må legge mer vekt på fremkommeligheten i trafikken og mindre vekt på radarkontroller på gode og oversiktlige veier. «Lusekjørere» er ofte den største fare for trafikken.

Dette betyr:

Stutum sa i 1972: —Det er ikke fart som dreper, men disse jævla bråstoppene. FrP sier det samme i sitt valgprogram ti år senere.

□□□Det opprettes spesielle arbeidsleire og arbeidsforhold spesielt for volds- og vinningsforbrytere.

Dette betyr:

FrP. ønsker ikke å fjerne årsakene til at noen blir forbrytere. I stedet vil de ha dem fjernet fra gatene, vekk fra villaene sine, slik at borgerskapet kan ha eiendelene sine i fred. FrP. peker også ut volds- og vinningsforbryterne. Skipsredere som snyter skattebetalere og staten for hundrevis av millioner, skal gå fri.

□□□Skoleplikten reduseres fra 9 til 7 år slik at det åttende og niende år igjen blir frivillig. Forsøksrådet avvikles og all forsøksvirksomhet i skolen reduseres sterkt.

Dette betyr:

FrP. vil senke arbeiderungenes kunnskapsnivå, slik at de ikke opponerer mot å bli undertrykt. Den tidligere sjuårige skolen rammet først og fremst arbeiderklassen, borgerungdommen har alltid fått utdanning. Derfor går da også FrP inn for privatskoler, der rike foreldre kan «få» et avkom gjennom skolen uansett evner. Kunnskaper blir utelukkende et spørsmål om penger.

Fremskrittspartiets program skal sammenfattes. Oppblanda med en god del rasisme, «folkelige fraser» og slesk partiformann.

Får Fremskrittspartiets program gjennomslag, vil dette føre til at Norge blir et helvete å leve i for folk flest. Partiets program er det få som kjenner til. Dette er noen smakebiter:

□□□Inntektstapet ved de første to dagers sykdom bæres av den syke. De neste fem dager av bedriften, og deretter bæres lønnsutgiftene til den syke av det offentlige. Lønn under sykdom skal ikke i noe tilfelle være høyere enn 80 prosent av vanlig lønn.

Dette betyr:

FrP. ønsker å ta fra arbeidsfolk rettigheten til økonomisk trygghet under sykdom, en rettighet som er oppnådd gjennom mange års kamp. Til sammenligning, borgerskapet, høyere funksjonærer og ledere har alltid hatt full lønn under sykdom. FrP. ønsker å ramme de som fra før tjener minst i samfunnet.

□□□Restriksjoner på handelens åpningstider, konkurranse reformer, reklame, servicetiltak, etc. oppheves.

Dette betyr:

Under dekke av konkurransefrihet vil FrP. fjerne en rekke rettigheter arbeidsfolk har; ikke jobbe om natta om det ikke trengs, en viss seriøsitet i reklame, utforminga av pristilbud osv. FrP. kaller dette frihet, sannheten blir nattarbeid, grisete reklame, manglende forbrukerveiledning.

□□□Kunstnere må, som alle andre, leve av sin produksjon.

Dette betyr:

FrP. ønsker seg en kunst som henger på veggene i rikfolks hjem. FrP. aksepterer ikke at alle mennesker har krav og rett til kulturelle stimulanser. For borgerskapet og FrP. er kunst utelukkende et spørsmål om investeringer. Gjennomsnittsinntekten for kunstnere i dag er ca. 30 000 kroner. FrP. ønsker seg «unge døde» kunstnere, da blir deres arbeider mere verdt! Om arbeidsfolk får nytte godt av kunstverk gir Hagen & Co blaffen i.

□□□Formidlingsvirksomhet mellom selgere og kjøpere av en vare løses best av private. —Alle lovmessige hindringer for

privat arbeidsformidling oppheves. —Den offentlige arbeidsformidling oppheves gradvis.

Dette betyr:

FrP. vil tilbake til den tida hvor arbeidere skulle stå med lua i handa og be om arbeid. Et arbeidsmarked som totalt er regulert av arbeidsgiverne. Et marked der de kan tilby den lønna som passer dem best, og hvor arbeideren er rettsløs.

□□□Det offentlige må ikke bidra med lover og regler som legger hindringer i veien for de som ønsker å arbeide. Regler som forbyr folk å arbeide det de selv har lyst til og som er medisinsk forsvarlig, bør oppheves. Slike regler finnes f.eks. i Arbeidsmiljøloven, Lov om arbeidstiden for bakerier og i kommunale lukningsvedtekter.

Dette betyr:

FrP. ønsker at folk jobber dag og natt for å leve. «Det de selv har lyst til» må folk få jobbe, sier FrP. Ingen har lyst til å jobbe mer enn det de trenger for å betale regningene og leve anstendig. «Medisinsk forsvarlig», sier FrP. Hvem bestemmer hva som er medisinsk forsvarlig? FrP. gir ikke noe svar. De seksti-åringene i dette landet som har jobba så mya i sin tid at de ikke har overskudd til å gjøre noe meningsfylt i fritida si, og dem er det mange av i den norske arbeiderklassen i dag. Har de jobba mer enn «medisinsk forsvarlig»? Spør du dem om det var lysten deres som fikk dem til å slite seg ut, får du nepe ja til svar. De sto på for å ha noe å leve av. Men respekt for arbeidsfolk har aldri vært utpreget ved FrP.-politikken!

(Alle sitater er hentet fra Fremskrittspartiets program for stortingsperioden 1981-85. Kommentarene er skrevet av Knut Ivar Skeid.)

Innerspalta

Valg igjen

7. desember blir det ny runde med stortingsvalg i Buskerud og Troms. Da skulle det ikke finnes noen grunn til ikke å stemme på RV. Valget kan ikke rokke ved regjeringsvalget likevel. Derfor regner vi det som sikkert at Røde Hermann Kristoffersen i Tromsø blir å finne på Troms-benken på Stortinget fra nyttår. Nedafor ser du hvordan Tromsø Rød Ungdom presenterer sin førstekandidat.

Zimbabwe

Rød Ungdoms arbeidsutvalg har vedtatt å gå inn for Redd Barnas prosjekt til støtte i Zimbabwe til Operasjon Dagsverk neste år. Dette spørsmålet kommer opp på landsmøtene til NGS og YLI i februar/mars.

Redd Barnas prosjekt skal gå til skoleutbygging i Zimbabwe, og organisasjonen har allerede arrangert flere møter for NGS og YLI og for de politiske ungdomsorganisasjonene, der de har redegjort for prosjektet sitt.

De to siste årene har Operasjon Dagsverk gått til henholdsvis Eritrea og Afghanistan. Begge disse prosjektene kom etter initiativ fra Rød Ungdom.

Sansynligvis kommer minst ett annet prosjekt til å bli foreslått, Nicaragua.

Rute 80 bootleg

I forbindelse med valgkampen og Sissel Rønbecks ungdomsfrieri i Tromsø, så Rød Ungdommerne seg nødt til å lage en Rute 80-bootleg som de spredde et stort antall av. Fanzina er i A4-format og har seks sider. Alle samlere av Rute 80 bør skaffe seg avisa, dette er en ekte bootleg. Den kan skaffes fra Tromsø Rød Ungdom, Boks 305, 9001 Tromsø, eller på svartebørs.

For andre er det muligvis en idé til oppfølgelse?

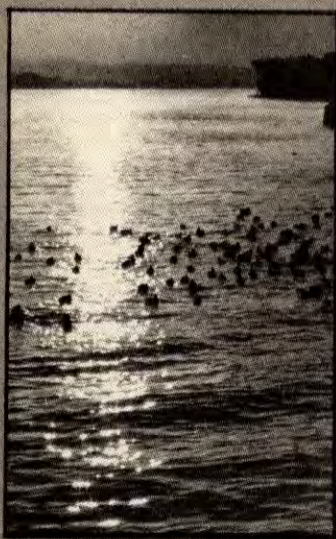

Foto: Stephen Hvam

«Hitler sa det var jødene, Hagen sier det er oss», står det på en vegg i den okkuperte Skippergata 6, midt i Oslo sentrum.

Klar tale, med andre ord.

Klokka 15, fredag 9. oktober, okkuperte ungdom i Oslo huset. Nå skulle regjeringas løfter om en mer ungdomsvennlig politikk stå sin prøve. Sissel Rønbecks omsorg for ungdommen var en av de viktigste valgkampsakene til Arbeiderpartiet.

Siden okkupasjonen har ungdommen vunnet stadig større seire. Mange var forberedt på at politiet ville storme huset med en gang, og hive okkupantene ut. Det skjedde ikke. I stedet kom kommunens representanter for å forhandle, på *okkupert* grunn, i Skippergata.

Dette er helt enestående i moderne tid. Kommunen tilbød ungdommene et annet hus, okkupantene avsto, og ville beholde det huset de hadde okkupert. Blant annet fordi det var mye større. Kommunepampenes lakoniske svar var: —*Det må vi bare finne oss i.*

Siden okkupasjonen har ungdommene i huset lagt ned et stort arbeid i reparasjon og oppussing.

Rute 80 har besøkt huset ved flere anledninger. På de neste to sidene kan du se noen av de inntrykkene vi fikk...

Foto: Leif Gabrielsen

HITLER SA
DET VAR
JØDENE

HAGEN

SIER
DET ER
OSS

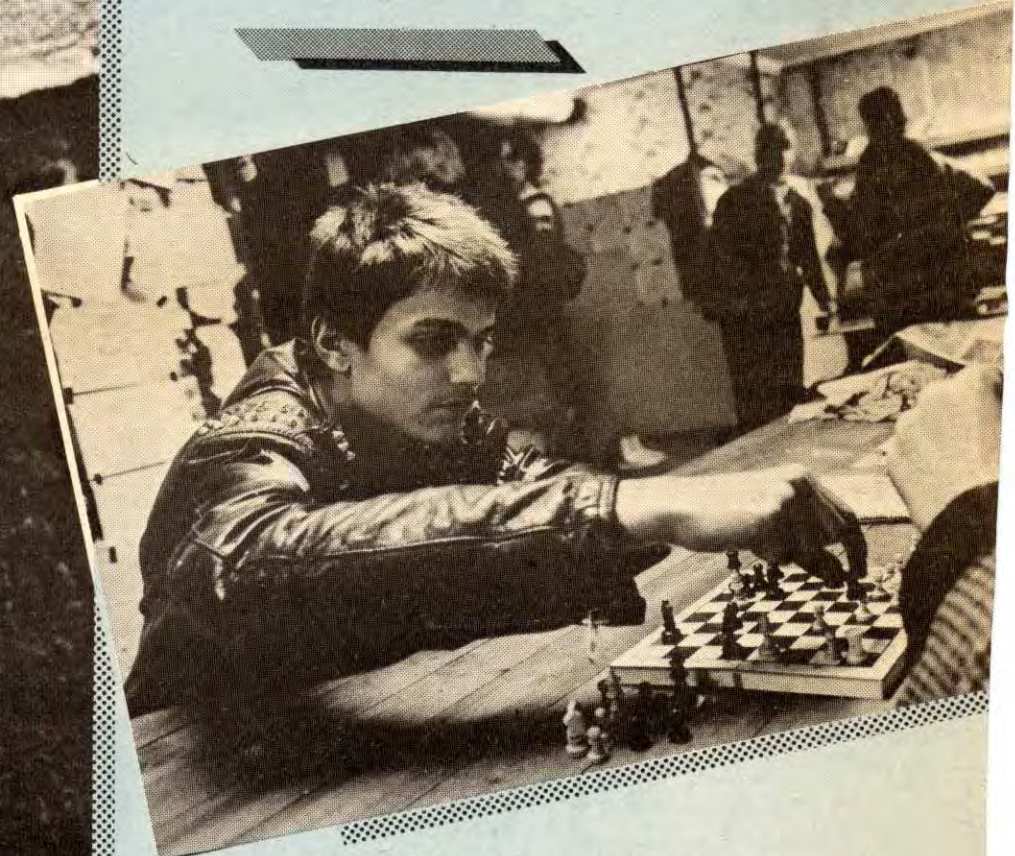

Foto: Leif Gabrielsen

□□□ 30. april:

Mange ungdommer blir innbrakt av politiet og bøtelagt for å ha deltatt i opptøyene om kvelden. Bøtene er skyhøye, og ofte er de gitt på sviktende grunnlag.

□□□ Mai:

Ungdommene organiserer seg for å slåss mot bøtene. UngMob (UNGdomsaksjonen MOt Bøteterror) blir til. Mange innser at en av grunnene til 30. april er at ungdommen i Oslo ikke har noen steder å være. Idéen om et Ungdommens Hus, et all-aktivitetssenter, blir skapt. Likevel blir det med idéene til over sommeren.

□□□ 12. september:

Arrangerer UngMob konsert i Samfunnssalen i Oslo, der bl.a. Sissel Rønbeck er. Planene om en husokkupasjon blir lansert.

□□□ 15. september:

Aktivistmøte i Oslo. Folk begynner å kikke seg om etter et brukbart hus å okkupere.

□□□ 6. oktober:

Endelig blir det bestemt at Skippergata 6 skal okkuperes.

□□□ 8. oktober:

Møte med kommunen. Ryktene om nær forestående okkupasjon har begynt å svirre. Dette veit også kommunen. Likevel kan de ikke gi noen løfter om hus til ungdommen.

□□□ 9. oktober:

Okkupasjon.

Dette er hovedtrekkene av forspillet til okkupasjonen. Etter den 9. oktober har utviklinga gått slag i slag. Kommunen er på retrett, og okkupantene blir ikke kasta ut. De kjemper om penger til drift og oppussing. Men de blir. Nå er det opp til ungdommene sjøl å skape et all-aktivitetssenter som er sjølstyrt. Også penger fra kommunen, naturligvis...

STØTT KAMPEN

Rød Ungdom støtter okkupasjonen av Skippergata 6-8 som nå er iverksatt. Ungdommen i Oslo har hatt få tilbud om steder å være, og den kampen som nå føres bør være startskuddet til en større kamp for å bedre ungdommens situasjon i byen. I flere år har problemene for ungdommen økt, mens politikerne ikke her vist vilje til å imøtekomme ungdommens krav.

Situasjonen for ungdommen i de største byene er spesielt vanskelig. Kampen som nå er reist er rettferdig, og fortjener all den støtte den kan få. Rød Ungdom oppfordrer ungdomsorganisasjoner, elevorganisasjoner og fagforeninger til å gi sin støtte raskt. Kommunepolitikerne og regjeringen gir nå inntrykk av å støtte ungdommens krav. Men denne holdningen er et resultat av ungdommens styrke,

og kan fort snu, hvis ikke kampen fortsetter og støtten øker.

Okkupasjonen av Skippergata 6-8 er også et eksempel for ungdom andre steder i landet. Okkupasjonen viser at bare aktiv innsats fra ungdommen kan føre til framgang. Passivitet og det å gi opp er en dårlig medisin for å forbedre ungdommens situasjon. Hard kamp og organisering er den beste resepten som kan utskrives. Kampen som ungdommen i Oslo nå fører, kan også være med på å gjøre det lettere for andre ungdomsgrupper å stille krav om forbedringer. Når noen går foran kan det bli lettere for andre å følge etter.

Dere har vår fulle støtte. Stå på, og stol på dere sjøl!

Rød Ungdoms
Arbeidsutvalg

Vietnamkrigen

På eit overlessa kontor i Oslo sentrum treff vi Erling Folkvord, ein trønder som har gjort oslogutt av seg. Vi får rydda oss ein plass og sett i gang.

— *Kva fekk ungdom av 1968-årgangen til å nekte militæret?*

— Som i dag var det ymse grunnar til det. Om ein ser bort frå dei som kom frå kristne miljø, hadde dei andre to viktige grunnar. Den eine var ei kraftig overtyding om at det ikkje var rett med valdsbruk, den andre var at mange såg det som ei støtte til dei krigane NATO-land førte i den tredje verda. På den tida kriga USA i Vietnam og Portugal i Mosambik og Angola. NATO hadde og hatt ein finger med i spelet under kuppet i Hellas.

Motseiingar

— *Kva dreiv de med i Folke-reisinga Mot Krig?*

— Vi hadde sjølv sagt diskusjonar med folk for å få dei til å bli pasifistar. I dette arbeidet dreiv vi på med oversetjing av bøker om ulike former for ikkje-valdeleg kamp. Ut ifrå dette bygde vi opp ein ideologi om aldri å ty til valdsakt sjølv. Vi utvikla idear om korleis ein kunne vinne over ein okkupant med ikkje-vald. Og nokre av oss tenkte luftige tankar om ein slags ikkje-valdeleg revolusjon.

Erling Folkvord er 32 år gammal, og for 13 år sidan var han ein særskild aktiv pasifist. Han var militærnektar og jobba aktivt i Folkereising Mot Krig (FMK). I eitt år var han landssekretær der.

I dag er han verneassistent på Avrusinga i Oslo kommune, men jobber og med bystyresaker for Raud Valallianse.

Rute 80 har stilt han nokre spørsmål om korleis pasifismen var først på syttitalet, og korleis han ser på den i dag i samheng med kampen mot atomvåpen.

— *Var det ikkje vanskeleg å vinne fram med slike argument i ei tid då det vart kjempa framgangsrike frigjeringskrigar fleire stader i verda?*

— Jau, sjølv sagt. Det var ei stadig oppsplitting av miljøet på grunn av denne motsetnaden. Vi mista stadig aktive folk. Det var ikkje lett å stø folk sin rett til fridom, men ta frå dei retten til å nytte våpen i fridomskampen. Det var diskusjonar av dette slaget som gjorde at eg braut med FMK. I det heile gjorde den revolusjonære rørsla store innhogg mellom pasifistane rundt 1970.

Tsjekkoslovakia eit lysande døme

— *Når den revolusjonære rørsla nytta frigjeringskrigane som argument for at væpna kamp var det einaste som nytta, kva hadde då du å slå i bordet med?*

— Vi framheva motstanden mot den sovjetiske innmarsjen i Tsjekkoslovakia i 1968. I 1970 var det klart for alle at motstanden var mislyktest. Okkupasjonen var eit faktum. Folket var undertrykt. Men det vi pasifistar framheva som den store lærdomen var at folket i Tsjekkoslovakia ikkje hadde

prøvd seg på væpna motstand! Vi ga blanke i at folket var kua under sovjetisk terror. For oss var hovudsaka at dei ikkje hadde brukt våpen. I dag er det jo lett å sjå kva resultatet vart. Tsjekkoslovakia er framleis okkupert. Eg trur dette eksemplet forklarar ein god del om kor fjernt pasifismen den gongen sto frå folket sine interesser. Hadde Tsjekkoslovakia den gongen vald same veg i kampen som Afghanistan har vald i dag, da ville ikkje pasifistrørsla funni noko å lære av det tsjekkoslovakiske folket. Da ville vi tatt avstand frå at dei brukte vald!

— *Det verkar som om den pasifistiske rørsla var noko laust og ulikt samansett?*

— Det er rett. Ein god del av kjerna i rørsla var folk som hadde vore med i kampanjen mot atomvåpen i byrjinga på sekstitalet. Dei var inbitte pasifistar som mellom anna gjekk inn for totalnekting. Dette tydde at ein og skulle nekte teneste i Sivilforsvaret og at ein skulle svekke det mest mogeleg. Dersom det hadde blitt oppslutning om ei slik line, ville folk flest vere enda dårlegare stilt i krig. For dei meir betinga militær-

nektarane var dette litt for mykje å svelgje.

Det førte med seg at det vart eit lite stabilt miljø. Folk var berre innom og lukta på det eit års tid før dei forsvann att. Arbeidarungdom fantest så godt som ikkje. Det var ikkje mogeleg å få masseopplutning på eit slikt grunnlag, og det kan ein jo vere glad for.

— *Dette med Sivilforsvaret likner på ein del ting som vert sagt i dag. Som at det einaste ein treng førebu seg på til krig, er å ha nok morfin til å lindre smertene. Kva tykkjer du om ei slik haldning?*

— Det er viktig å førebu seg på at det kan bli krig. Ein måte å gjere det på er å krevje stans i utplasseringa av atomvåpen. Dei er terrorvåpen som vert nytta av supermaktene for å tvinga fram vilja si. Ein må òg krevje betre tiltak for å verne sivilbefolkninga i fall det skulle kome til bruk av desse våpna.

Kampen mot atomvåpen og pasifismen

— *Ser du nokon samheng mellom kampen mot atomvåpen og pasifismen?*

— Atomvåpen er terrorvåpen, og same kva haldning ein

KULER KRUTT & PASIFISME

har til pasifismen, er det rett å krevje minsking av antalet kjernevåpen og innføringa av atomfrie soner. Det må alle gjere om dei er kommunistar, pasifistar eller kva dei er.

Det som ikkje er rett, er å bruke atomtrugsmålet til å oppmode folk til å la seg kue. Dersom ein vil verge seg mot ein okkupant, anten med ikkje-valdeleg eller valdeleg motstand, må ein vere budd på at ein vert truga med kjernevåpen. Dersom ein har teke tiltak for å gjere skadeverknadane så små som mogeleg, vil ikkje eit slikt trugsmål vere så hardt som i dag.

Det er heilt klart at ein atomkrig er ei ulukke for menneska. Hardast vil det gå utover folk i Europa, for folk i andre delar

av verda vil nok verknadane verte langt mindre.

Ein del nyttar no dommedagsvisjonane til å skremme folk til å tru at det ikkje er tilrådeleg å kjempe. Her er pasifismen ute for å skumme fløyten av den rettelege harmen mot dei som byggjer ut lagra av desse våpna, og òg den redsla folk har.

Å gjere kampen mot atomvåpen til ein kamp for at det norske folket skal leggje seg på ryggen for okkupasjon og trugsmål på andre områder, er ei avsporing. Det er nok mogeleg å få med seg ein del folk på dette over ei tid, men ikkje mange folk over ein lang periode. Det må mellom andre vi vere med å syte for.

Ola

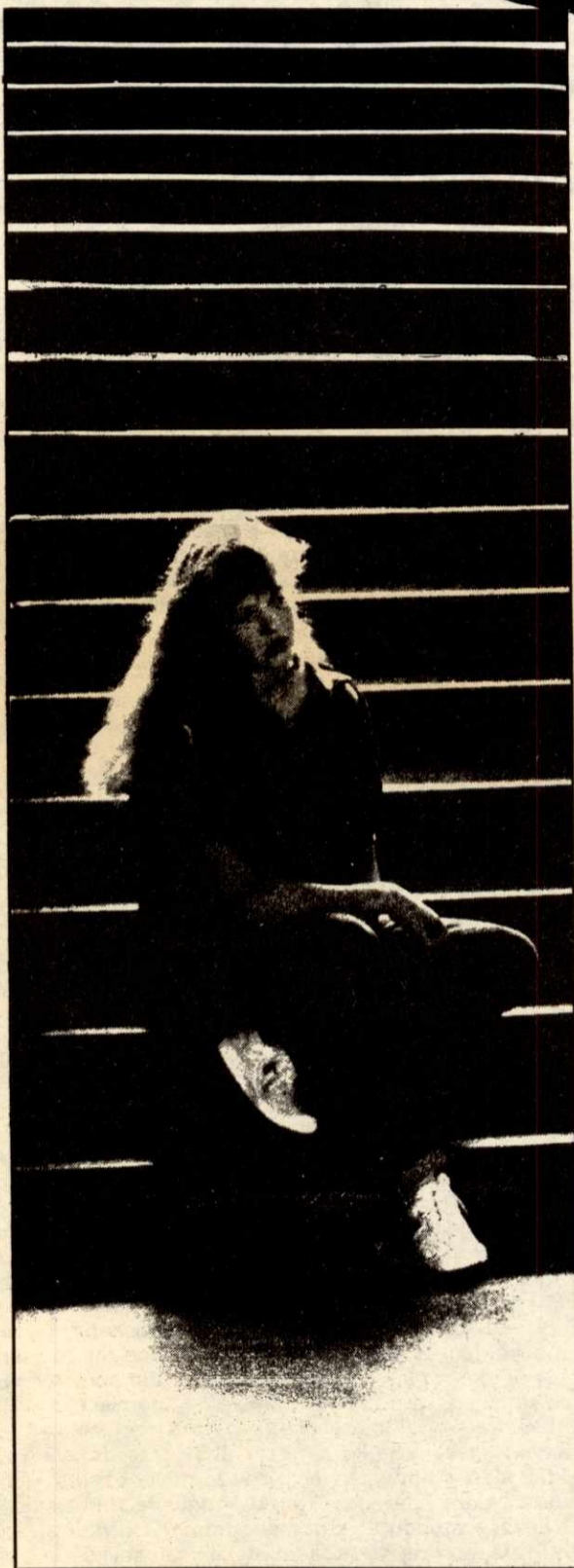

Slå igjen!

Rød Ungdom makes the difference

Arbeidsløsheten blant ungdom øker. Forbannelsen og meningsløsheten går hånd i hånd. Tusenvis av ungdom kommer ikke inn på de videregående skolene, og midlene til ungdomsklubber og andre fritidstilbud skjæres ned. Kom du ikke inn på snekkerlinja i år, sa du, kanskje til neste år? du kan iallefall håpe. Hver dag, hver time, møter ungdommen i Norge den menneskefiendtlige kapitalismen. Vi som er unge må velge: —hva skal vi bruke livet vårt til? Skal vi godta samfunnet slik det er, eller skal vi slåss imot? Skal vi bite skuffelsen i oss, eller skal vi ta opp kampen mot urettferdigheten? Skal vi gå enda lenger: —slåss for forbedringer og for et nytt og bedre samfunn? Valget er ditt, —og mitt. Rød Ungdom er en revolusjonær organisasjon for ungdom. Den samler de som vil gjøre revolusjon, de som vil bruke marxismen for å bygge sosialismen. En revolusjonær organisasjon vil forandre verden. Vil du forandre verden? Rød Ungdom makes the difference!

Hun abonnerer på Rute 80, —Slår du også til?

Ja, jeg ønsker å abonnere på ungdomsmagasinet Rute 80 i ett år for 35 kroner.

Navn:

Adresse:

Postnr: Poststed:

Postboks 4702, Sofienberg, Oslo 5

- Jeg ønsker opplysninger om Rød Ungdom.
- Jeg vil bli medlem i Rød Ungdom.

Navn:

Adresse:

Postnr: Poststed:

Sendes til: Rød Ungdom Postboks 610, Sentrum, Oslo 1.

KADDAFI

en klassisk enerådende diktator.

■ ■ ■ Kongsberg Våpenfabrikk eksporterer aggregater til den libyske hæren.

■ ■ ■ Amerikanske Vietnam-veteraner rekrutteres av Kaddafi til å utføre leiemord mot libyere som har falt i u nåde.

■ ■ ■ Reagan kunne ikke delta i Sadats begravelse fordi CIA visste at Libya hadde planer om å drepe ham.

■ ■ ■ Store demonstrasjoner i Tripoli's gater etter attentatet mot Sadat. Kaddafi hyller gjerningsmennene.

■ ■ ■ Libya truer med invasjon i Sudan. USA lover militærhjelp til Nimeiris regime.

Dette er noen av den siste tidas avisoverskrifter om Libya. Hva skjer i dette landet, og hvem er denne gale obersten?

(Christen Hvam) Oberst Kaddafi er blant de mektigste menn på det afrikanske kontinentet. For omverdenen er han en gal mann, hvis hovedinteresse er å eksportere alle former for terrorisme. President Anwar Sadat i Egypt kalte ham «en notorisk kriminell, 100 prosent syk og besatt av demoner». Sudans president Nimeiri har stilt diagnosen «en splittet personlighet — med to onde sider».

Kaddafi er født i nærheten av byen Sirte, i Nord-Libya. Han ble etter egne utsagn en glødende revolusjonær i 14 års-alderen, oppildnet av Nassers radiotaler om en forent arabisk verden.

1. september 1969, etter ti års intens planlegging, gjennomførte han et effektivt ikke-voldelig kupp i Libya, mens den vestlig-innsatte monarken Kong Idris ferierte i Tyrkia.

Solidaritetskongress i Tripoli

I september bringer NKPs avis «Friheten» en artikkel med tittelen «Kaddafi er ingen isolert villmann». Bakgrunnen for denne er en solidaritetskonferanse i Tripoli i Libya arrangert i månedsskiftet august/september. Representanter for 250 organisasjoner i 82 land deltok, bl.a. representanter for Syria, Nicaragua, OAU (Organisasjonen for afrikansk enhet), Jugoslavia og flere øst-europeiske land.

Naturlig nok ble den amerikanske nedskytingen av to libyske fly fordømt i skarpe ordelag, og «Friheten» vet å fortelle at Vietnams delegat høstet særlig applaus for sin sammenligning av denne hendelsen med episoden i Tonkinbukta som i sin tid ble USAs påskudd til å starte direkte krig mot vietnameserne. De fleste representantene som hadde ordet, hyllet Kaddafis anti-imperialistiske kurs, og noen mente til og med at Libya gikk i spissen for kampen mot verdensimperialismen.

Det ville være delvis sant, men for enkelt å avvise denne solidaritetskonferansen med at «sosialimperialismen og dens lakeier står bak». Faktum er at blant mange land i den tredje verden nyter Kaddafi betydelig respekt og anerkjennelse. Riktignok står han, som vi seinere skal vise, ganske svakt i den arabiske verden i sin helhet, men han har klart å etablere relativt stabile innenrikspolitiske forhold, bl.a. fordi han har fordelt oljepengene langt mer sosialt enn i de fleste andre arabiske oljeproduerende land.

Kaddafis teoretiske «hovedverk» er «Den grønne bok». Denne boka har lite med marxisme å gjøre, men har anarkistiske trekk. I det store og hele fungerer dette teoretiske byggverk til å dekke over at Kaddafi regjerer sitt land som

Forholdet til frigjøringsbevegelser og innenrikspolitikk

Kaddafi har støttet frigjøringsbevegelser i rundt regnet 45 land så langt. Det strekker seg fra PLO, IRA og FPolarisario til muslimske opprør i Etiopia og svarte muslimske oppstander i Chicago. Libya ligger i stadige konflikter med Sudan og Egypt, Kaddafis hær okkuperer Chad og truer Nigers suverenitet. Uten tvil har Kaddafi pekt ut seg sjøl som den som skal forene hele den arabiske verden under en felles nasjonal ledelse, hans egen.

Innenrikspolitisk har Kaddafi utviklet sitt såkalte «tredje standpunkt» når det gjelder fordeling av makt og vanlige folks aktive deltakelse i samfunnsutviklinga. Dette standpunkt ligger mellom kapitalisme, som Kaddafi betrakter som undertrykkende, og kommunisme, som han visstnok anser som vantrø. Etter maktovertakelsen erstattet han det tradisjonelle parlamentet med 173 mindre folkekongresser, som i tur valgte ulike folkekomiteer på lokalplan som skulle erstatte den regjeringsoppnevnte administrasjon og andre formelle institusjoner. Kaddafi har sjøl sagt om resultatene han ventet på «Regjeringa vil forsvinne, politi vil forsvinne, stående styrker, kapitalisme, lønninger, handel og profitt, alt dette vil forsvinne, og menneskene vil bli frie.»

Virkeligheten er en smule annerledes. Utlendinger som har besøkt landet rapporterer at svært få tar del i den lokale folkekongressen, grunnen er at disse bare kan diskutere og fatte avgjørelser i reint rutinemessige saker. Debatt om kontroversielle saker, som f.eks. den libyske invasjonen i Chad, er forbudt. Sannheten er at all virkelig makt ligger hos Kaddafi sjøl, og hans mest betrodde medarbeidere. Skal en tro franske observatører som nylig har returnert fra Libya, er Kaddafi en uhyre mistenksom mann som stoler på svært få og som har meget strenge sikkerhetsforanstaltninger rundt sin egen person.

Til tross for at Libya er et diktatur og Kaddafi eneherker, har den økonomiske politikken gitt befolkningen et meget høyt velstandsnivå i afrikansk målestokk. Siden -69 har Libya bygd 200 000 nye boliger og plantet over 400 millioner trær. I løpet av det siste tiåret har de gjennomsnittlige lønningene steget fra 1700 dollar til 10 000 dollar pr. år. Det er riktig å si at ikke i noe annet land i den arabiske verden er de grunnleggende materielle behov så godt dekket som i Libya. Den økonomiske veksten og den allmenne velstandssøkningen skyldes naturligvis at Libya er rikt på olje. Og Kaddafi bruker sine oljeressurser som om kildene aldri skulle gå tørre. Rådgivere for amerikanske oljeselskap i landet har gjentatte ganger advart Kaddafi mot denne rovdriften, men blir avfeid, troligvis fordi Kaddafi ser det som en kapitalistisk sammensvergelse mot landets økonomiske politikk. Til tross for at forholdet til USA er meget anstrengt, og forverret seg ytterligere etter at Reagan tok over, har Kaddafi klart å opprettholde visse formelle bånd til USA. Som nevnt finnes det amerikanske rådgivere i landet. Ca. 250 libyske studenter studerer atomfysikk ved amerikanske universiteter og 40 prosent av Libyas oljeeksport når amerikanske havner. Den siste tidas hendelser med nedskyting av libyske fly i libysk flyterritorium vil trolig forverre situasjonen, og det gjenstår å se om det vil få konsekvenser for oljeeksporten til USA.

Libya som militærmakt

Kaddafi har bygd opp et betydelig våpenpotensiale i løpet av de tolv åra han har hatt makta. Ved siden av Sør-Afrika, er Libya den sterkeste militærmakta på det afrikanske kontinentet. Frankrike, som er det mest prinsippløse land i verden hva våpeneksport angår, sendte inntil november i fjor

regelmessige forsyninger av militært utstyr og fly til den libyske hæren. Den franske eksporten stoppet opp etter invasjonen i Chad, men Kaddafi hadde sørget for at en levering på 32 Mirage-fly og helikoptre av merket Super Frelon var vel i havn først.

Våpenimporten fra Sovjet derimot, øker stadig. Offisielle amerikanske kilder regner med at verdien av det totale antall MIG 25 jagerfly og T-72 tanks i Libya beløper seg til 13 milliarder dollar. De samme kilder regner faktisk med at Kaddafi har kjøpt så mye utstyr fra Sovjet at han bare kan regne med å få bruk for halvparten. En stor del av det sovjetiske krigsmateriellet rustet opp i den libyske ørkenen, fordi Kaddafis hær, som i dag teller ca. 60 000 mann, verken har kapasitet eller kunnskaper nok til å utnytte det.

Den enorme satsinga på militær oppbygging må sees i sammenheng med Kaddafis tese om et endelig oppgjør med Israel. Sjølsagt ser nabolanda på denne opprustninga med stor skepsis og bekymring, men først og fremst er hæren hans retta mot Israel, landet som må ryddes unna for å oppnå enhet i den arabiske verden. På det afrikanske kontinent står Libya isolert, ikke bare Egypt og Sudan har vendt seg mot Kaddafi, et halvt dusin andre afrikanske stater har brutt alle diplomatiske forbindelser med Libya. Nylig utviste Ghana alle libyske diplomater. Kaddafi vet, om han noen gang skulle hatt det i tankene, at han har lite å hente på en krig mot ett eller flere av sine naboland. Egypt og Sudan støtter dessuten motstandskampen i Chad militært.

Forholdet til Sovjet

Hvis det er lett å vurdere Libyas forhold til USA og den vestlige verden, er det tilsvarende vanskelig å analysere landets forhold til den andre supermakta, Sovjet. På mange måter er Kaddafi pro-Sovjet, men i stor grad er dette mer basert på hans anti-USA-holdning enn på virkelig vennskap med det sovjetiske lederskapet. Det er trolig at Reagan-administrasjonens tøffere utenrikspolitiske linje, også overfor Libya, vil drive Kaddafi og vennene hans nærmere sosialimperialismen. Reagans politiske linje i spørsmål vedrørende de afrikanske landa, som f.eks. politikken overfor den sørafrikanske invasjonen i Angola, vil diplomatisk og politisk gi Sovjet store fordeler i denne verdensdelen. Vi kan få en situasjon hvor land etter land drives inn i armene på den sovjetiske imperialismen.

Særlig kan dette sies om land som f.eks. Libya, som mer eller mindre er der fra før av. I dag er det feil å si at Kaddafi er en sovjetisk agent, på linje med makthaverne i Angola, Etiopia osv. Etter invasjonen i Afghanistan kritiserte Kaddafi handlingen i skarpe ordelag, men har seinere moderert sin kritikk til i dag å ende opp med uttrykt sympati for invasjonen. Det er lite trolig at Kaddafi stoler på russerne. Sovjet har forsøkt å få i stand avtaler om forhåndslagring av militært utstyr i Libya, for å kunne operere raskt i Middelhavet, men dette er blitt avvist. Videre har Kaddafi nektet både amerikanske og sovjetiske krigsskip å entre libysk territorialfarvann, samt avvist Sovjets anmodning om å opprette en militærbase i landet. Det finnes sparsomt med uttalelser fra Kaddafis hånd om forholdet til Sovjet, men i et intervju med Newsweek i fjor skal han ha sagt at «Libya er fast bestemt på å opprettholde vennskapelige forbindelser med Sovjetunionen. Jeg tror at hvis vi blir innblandet i en krig, vil Sovjet kjempe på vår side».

Hvor går Kaddafi

Verden trues av krig, og spørsmålet om å utsette krigen og arbeide for fredens sak er av største betydning for sosialister og kommunister i alle land. Det er de to imperialistiske supermaktene USA og Sovjet som truer verdensfreden. Hvilke land som beholder og slåss for uavhengigheten sin, og hvilke som trekkes inn under den ene eller andre supermaktspaplyen, har stor betydning og angår oss alle. Vi er for et sjølstendig Libya mest mulig uavhengig av begge supermaktene. Men det blir stadig vanskeligere å tro.

Innerspalta

Hvor går Unge Høyre?

«En stor koloss med tungt maskineri der velkjente kjepphester fortsatt rides, der brodden mot moderpartiet er borte og nivået er svekket, der fremtidige lederemner lagt fra står i kø og en topp tung organisasjonsmodell.»

Morgenbladet har tatt for seg Unge Høyres historie og stiller spørsmålet om hvor Unge Høyre går. Konklusjonene er slett ikke oppløftende. Organisasjonen sliter med rekrutteringsproblemer, den er topp tung og har et tungrodd og lite nyskapende partibyråkrati. Morgenbladet hevder videre at det politiske nivået er ubestridt svakere enn for et halvt tiår siden. Men en av de viktigste konklusjonene er at Unge Høyre ikke lenger kjemper for radikale saker i forhold til moderpartiet. Det sies også at ledelsen i Unge Høyre er svak. «Lunde kan dessverre ikke sies å ha med seg noe utpreget sterkt sentralstyre, og det er helt på det rene at Unge Høyre sliter med rekrutteringsproblemer.»

Og Morgenbladet finner ingen personer «som kan lede organisasjonen på en slik måte at den både vil være markant og lojal overfor sin regjering samtidig som det skal gjennomføres en grenseoppgang overfor yterfløyen i Unge Høyre og ikke minst Fremskrittspartiet». Merkelig nok er det Morgenbladet som utskriver resepten på en ideologisk grenseoppgang. «Det kan måtte komme på bekostning av økt medlemsoppslutning, men det er så utvilsomt verdt det.» Heller ikke Sveinung Lunde, UHS formann, får særlig god attest. For hans egen regning bør vi tilføye at Lunde i store deler av Unge Høyre rett og slett er mislikt. Han er strebertypen som har karret seg oppover uten nødvendigvis å ha de ønskede kvalifikasjoner. Det eneste lyspunktet måtte være at AUFs formann Egil Knudsen og Sveinung Lunde gjensidig sender ut hyllingstelegrammer. Det er en trøst i magreste laget!

Brorson

Foto: Stephen Hvam

UNGDOM OG OPPRØR

UNGDOMSOPPTØYER OG FASCISMESPØKELSET

NOE MÅ GJØRES?

«Fredag den 9. oktober kom ungdomsopprøret fra Berlin, Amsterdam og andre europeiske byer til Oslo. Da tok aktivistene fra Ung Mob seg inn i Skippergata 6-8 og erklærte: Huset er vårt.» Dette var Klassekampens åpningskommentar om den vellykka husokkupasjonen Ung Mob sto bak – Ungdomsaksjonen mot bøteterrore, som ble startet etter opptøyene til 1. mai i år.

Husokkupasjonen har Rød Ungdoms fulle støtte. Samtidig bør okkupasjonen føre til en viss avklaring i debatten i Rød Ungdom om «det nye ungdomsopprøret». Jeg vil oppsummere følgende:

1. I og med organiseringa av Ung Mob og gjennomføringa av husokkupasjonen, er grunnlaget lagt for at det er langt større mulighet til å unngå natta til 1. mai blinde og mållose opptøyer. Misnøyen og raseriet mot det som treffende er blitt kalt «forjævlingsringa av samfunnet», er i dag langt mer målretta og er til en viss grad organisert. Dette er en viktig seier for ungdommen.

2. Rød Ungdom-ledelsen har lagt for ensidig vekt på natta til 1. mai, i stedet for å konsentrere seg om hvordan den rettferdige misnøyen blant Oslo-ungdommen skulle målrettes og organiseres. Representanter fra Rød Ungdom-ledelsen påsto at opptøyene økte håpløsheten blant ungdommen, og ikke førte til organisering av ungdommen. Det halvåret som har gått, viser at dette ikke stemmer. Ung Mob, Rønbeck-planen, alle skriviene i pressa, husokkupasjonen osv., har alt sammen sine røtter i natta til 1. mai.

3. Lederen i forrige nummer

av Rute 80 gjør den samme ensidige feilen. I tillegg kommer lederen med en påstand om at ingen steder i Europa tjener ungdomsopptøyene ungdommens interesser. Dette er feil. Ta husokkupasjonene i Vest-Berlin som eksempel. Ifølge Aftenposten finnes det 9000 tomme leiligheter i Vest-Berlin, samtidig som det er 80 000 i boligkø. Å hevde at husokkupasjonene ikke tjener ungdommens interesser faller på sin egen urimelighet.

4. Men samtidig er det helt klart at det også står politiske strømninger i det vi kan kalle «det nye ungdomsopprøret» som ikke tjener ungdommens interesser. Disse strømningene sier at all politisk kamp innfor samfunnet er nytteløst. All kamp blir kjøpt opp. Derfor må man i stedet lage alternative øyer utafor samfunnet. Alle ledere blir fanga av systemet, derfor skal man ikke ha ledere. Politikk blir også fanga av systemet. Derfor er politikk noe dritt.

Disse strømningene tjener ikke ungdommens interesser fordi de fører til passivitet i stedet for kamp. De fører til at folk melder seg ut av samfunnet, i stedet for å forandre det. Vårt svar til disse strømningene er ikke reformisme som bare flikker på det bestående. Vi vil kaste hele systemet på båten. Men samtidig er vi for konkrete forbedringer – reformer – i dag. Som f.eks. at ungdommen får et hus i Oslo sentrum. Faren ligger selvfølgelig i at kampen for et annet samfunn blir kjøpt opp av reformer for i dag, sånn som Arbeiderpartiet og SV er blitt til ufarlige reformistpartier. Denne politiske kampen innfor ungdomsopprøret er viktig, og vi i Rød Ungdom må fortsatt legge vekt på den.

Bo Brekke

Jeg må innrømme at jeg blei aldri så lite sjokka etter å ha lest Knut Ivar Skeids (KIS) debut som lederskribent i Rute nr. 4/5 81. Sjølmotsigende og udialektisk oppsummerer han sommerens ungdomsopptøyer sett i sammenheng med stoda i den europeiske arbeiderklassen og kampen for revolusjon og sosialisme.

Den første feilen KIS gjør, er å gre alle under en kam. Opptøyene i Oslo natt til 1. mai, boligkampene i Berlin, arbeidsløs ungdom i kamp mot politiet i Brixton osv., alle havner i samme smørje. Ser du ikke noen vesentlig forskjell på opptøyene, eller mener du for eksempel boligkampen i Berlin ikke kommer inn under sommerens ungdomsopptøyer?

Hvis svaret er ja. Mener du kampen er uten mål og mening og at den ikke tjener ungdommen?

Hvis svaret er nei. Mener du kampen skulle vært unngått fordi den fører til styrking av det tyske politiet og tendenser til fascisering i ei tid da den tyske arbeiderklassen ikke er sterkt nok organisert til å møte fascismen? Eller fordi denne kampen aleine aldri kan føre til revolusjon og et bedre samfunn?

KIS snakker om de «Utslåtte». Er det filleproletariatet du mener? Hvis ikke, hvilken klasse tilhører de? Hvis vi ser nærmere på sommerens opptøyer, vil vi finne ut at i England var det for det meste arbeidsløse svarte ungdommer som stod bak, og i Oslo arbeidsløs eller ufaglært ungdom. Jeg kan ikke skjønne no a'ent enn at meste parten av dem hører til arbeiderklassen. Vil KIS påstå at den svarte ungdommen som gjør opprør i England har meldt seg ut av samfunnet og ikke tilhører, men tvert imot tar avstand fra den klassen som står mest i motsetning til kapitalen? Slik oppfatter jeg det han skriver.

Så til det opplagt sjølmotsigende i det KIS skriver. Et av hovedargumentene hans for å ta avstand fra opptøyene er at det kan føre til at det åpne fascistiske diktaturet blir innført. Like etterpå slår han fast at opprørerne «lever det usleste livet i samfunnet. Men kan aldri utgjøre noen trussel». Hvis disse opprørerne ikke utgjør noen trussel (jeg går ut fra at du me-

ner mot borgerskapet), hvorfor vil de likevel kunne føre til fascisme?

Konklusjonen av det synet KIS legger fram, mener jeg må bli: Alle sommerens opptøyer er ensidig skadelige og negative. Spontane eller ikke, organiserte eller ikke, opptøyer nå i en situasjon der den europeiske ml-bevegelsen og arbeiderklassen står svakt, er uheldig og skader arbeiderklassens kamp. Dessuten kan det føre til fascisme.

Dette innlegget er først og fremst en kritikk av KIS' vurdering av sommerens ungdomsopptøyer, så jeg skal nøye meg med noen få egne synspunkter på opptøyene:

«Så lenge ungdommen er uorganisert, vil kampen som føres bare bli fortvilte slag i lufta, til evig tid.» Dette slår KIS fast i sin analyse av hvilken vei ungdommen må gå. Helt enig, men er det ikke nettopp det som er kommunisters oppgave? Ta opprør på alvor, analyser, kritiser og lede. I stedet for å ha en «vi kan godt forstå ...»-holdning, for så å dømme nord og ned.

Hvis jeg var boligokkupant i Berlin, ville jeg dele ut sitronsyre mot tåregassen, ja. Pluss at jeg ville delta aktivt for å hindre purken i å kaste folk på gata. Kampen tjener ungdommen konkret ved at nærmere 10 000 har fått et sted å bo.

KIS har rett i at ingen av sommerens opptøyer truer kapitalismens grunnvoller, og at det er det bare arbeiderklassen i organisert kamp som kan gjøre. Men hvor mange av de kampene og opptøyene som foregår rundt omkring kan egentlig true borgerskapets grunnleggende makt? Skulle de av den grunn vært unngått? Sjølsagt ikke.

Slike opptøyer vil nok kunne føre til at borgerskapet styrker deler av voldsapparatet, men å innføre det åpne fascistiske diktatur i Europa i dag, ville være å kaste bensin på glørne. Bare når kapitalen og styringsmakta er trua, vil dette kunne skje.

Til slutt vil jeg bare spørre KIS om han støtter Ung Mob og om han er enig i at Ung Mob er et tegn på at ungdommen faktisk har lært noe gjennom opptøyene.

JP

Oscho 18. may i det damenes år 1981.

– Et innlegg om sjekking for myke, harde og middels gutter.

Sjøl har jeg prøvd meg som myk, hard, middels å så myk igjen. Men ikk'no holdt. Så nå har jeg bestemt meg for å kjøre: DET RIKTIGE LØPET. Oppskriften er som følger:

For enten vi gutta oppfører oss mykt, hardt eller middels, så er jo hensikten å få dama til å like oss så godt at hu blir forelska i vårs. Det er jo det vi vil. Så her følger oppskriften på det.

For det første: Vær frekk, la aldri dama få inntrykk av at du har tenkt å gi deg. Jenter liker gutter som står på.

For det andre: Glis og lytt, så over til praktikk. Sjekking.

Hva gjør du hvis du ser ei jævla ålreit dame på gata? Du glor og går fordi. DUST!!!! Åffer ba du ikke dama med på livet?

Å til dere jenter: Hvorfor tenker dere alltid at vi gutta skal knulle dere hvis vi ber dere hjem?

Begge disse 2 siste tinga viser hva jeg tror er det mest gærne med forholdet mellom kjønna i dag.

Vi er så forbanna høytidelige, å vi trur alltid at folk har skumle baktanker med alt de sier å gjør.

Det er en haug med ensomme menn/gutter og kvinner/jenter i denna byen, bl.a. kunne jeg sjøl tenke meg å få tak i ei jente som jeg kunne være i lag med. Å jeg har nå funnet ut at ingen metoder er for sprøe.

Vi ses på gata eller i Dagbladets spalter, jenter!

hilsen en som ikke kjøpte pornoblader i USA

Rute80 Nr. 6-7/81

Sogn og Fjordane er fylket:

- Der pinsevenene går i 1. mai-tog i protest mot sjølvvald abort.
- Tannlegeassistentlina på yrkesskulen blir oppretthalde for å halde ungkarsstanden nede.
- Der $\frac{3}{4}$ av el-krafta til Oslo blir henta.
- Det ikkje finst Vinmonopol.
- Der flyplassen blir stengt kvar gong båtane på skipsverftet blir for høge.
- Der over halvparten av ungdommen må flytte heimanfrå for å gå på vidaregåande skule.
- Der dei sel meir Rute 80 enn nokon annan plass i landet.

Les meir på dei neste tre sidene.

*I Sogn og Fjordane:
Aina Fossum og
Knut Ivar Skeid*

*Et stykke Sogn og Fjordane:
fjord, fjell, naust, —og en
Bergesen-tanker i opplag.*

Fire stopp i **SOGN OG FJORDANE**

Sogn og Fjordane er «fylket i vest». 26 kommunar, Florø er eineste by. Alle kommunene, med eit unntak Måløy, har nynorsk som skriftmål i skulen. Fylket er det minst urbaniserte i landet.

Sogn og Fjordane er eit jordbruksfylke, med små gardar langs lange fjordar. Enkelte stadar er det bygd opp storindustri, med ei stor bedrift som hjørnestein. Årdal, Høyanger og Bremanger er døme på slike bygder.

Elles er Kaupanger eit av dei største fruktdyrkingsdistrikta i landet.

I etterkrigstida har fylket hatt lågare folketilvekst enn landsgjennomsnittet. Frå 1950 til 1976 var tilveksten 5,6%, mot eit landsgjennomsnitt på 22,5% i same tidsrom. Det er like stor fråflytting frå fylket som frå Nord-Noreg.

Raud Ungdom har ein av dei sterkeste distriktsorganisasjonane sine her, og det seljest meir Rute 80 i fyl-

ket enn nokon annan plass i landet, i forhold til folketalet.

Borgarskapet på Austlandet kjenner ein stad i Sogn og Fjordane: slåmbakkane i Stryn. Her kan sesongen tynast utover sumaren. Men mest er dei ikkje i bakkane, men på restaurantane nede i Stryn.

Rute 80 besøkte Førde, Florø, Sandane og Nordfjordeid...

Heilt sidan SUF-tida har det vore kommunistlag på Firda Gymnas i Sandane. Medlemstalet har svinga mellom 2 og 40. Så lenge laget har eksistert har det vore eit tilbod til progressiv ungdom. Raud Ungdom har hatt eit politisk miljø rundt seg, som alltid har sett sitt preg på skulen og allmøta.

Rute 80 snakka med to medlemmar i Sandane Raud Ungdom, Petrin Eide og Vilhelm Einen, som er talsmann for laget. Petrin er 20 år, Vilhelm snart 18. Han går i tredje klasse på musikklinja på gymnaset.

Firda gymnas Sandane

— Kva slags arbeid driv Raud Ungdom på skulen?

— Den viktigaste oppgåva nett no er å sikre at det blir samla inn mykje pengar til Operasjon Dagsverk. I samband med dette har vi planar om å starte ein Afghanistankomité. Vi skal ha eit ope møte om Framstegspartiet. Og det blir viktig å få til aksjonar mot stats- og fylkesbudsjetta dersom dei syner seg for jævlige, seier Vilhelm.

— Det høyrst svært ut, men kva med oppslutninga?

— Oppslutninga avheng sjølsagt av jobbinga vår, seier Petrin. — Til sine tider er oppslutninga lita, men i fjor vår gjekk vi til dømes i spissen for aksjonar mot nedskjæringar i skulesektoren. Dette endte opp med eit svært demonstrasjonstog der alle elevane og mange

lærarar deltok.

Vi har mange fine resultat å vise til, til dømes tre timars streik mot munnleg eksamen, i 1979 fekk Raud Valallianse 7,2 prosent av stemmene medan resultatet i år var 4,3 prosent.

— Kva gjer de for å få resultat av jobbinga?

— Det som først og fremst tel, er at vi må markere oss på mange saker, slår Vilhelm fast. — Vi må avkriminalisere oss sjølve og politikken vår. Vidare er det avgjerande å ha bra peiling på aktuelle ting, og markere standpunkt til dei.

— Det som òg er viktig er at Raud Ungdom har eit sunt miljø rundt seg som trekkjer til seg ungdom, skyt Petrin inn. Om miljøet er godt, er det lett å få folk til å gå på studiesirkel. På den måten får vi propagandert og diskutert politikken vår

på ein grundigare måte.

— Kva meiner de med sunt miljø rundt Raud Ungdom?

— Det betyr at Raud Ungdomarane prøver å ha ein open og ærleg stil, og at vi legg vekt på eit godt kameratskap, seier Vilhelm. — Vi må diskutere mykje politikk, politisere miljøet. Og vi må hjelpe folk, til dømes med norsk stil, leite fram bakgrunnsstoff, argument og slikt. Og så blir det sjølvsagt ein del kaffeslabberas der det blir prata om laust og fast.

— Korleis kjem de i kontakt med folk?

— Vi sel 40 Rute 80 når det kjem, og kvar mandag vert det selt Klassekampen på skulen. Salet av desse avisene er ei god anledning til å kome i kontakt med folk. Folk kjem med spørsmål, dei diskuterer og vil vite meir. Slik kjem vi i kontakt

med mange nye elevar. Så er vi flinke til å stå fram på allmøter og legg fram politikken vår der. Petrin har snakka seg varm.

— Eg er talsmann for Raud Ungdom på skulen og det er eg som skriv under veggavisene, seier Vilhelm. Ryktet om kven eg er, og korleis eg ser ut, sprer seg fort. Det er ikkje ei sjel på skulen som ikkje veit kven eg er, seier han.

— Heilt til slutt, er det så viktig å ha Raud Ungdom-lag på skulen?

— Ja! seier dei i kor. — Røynslene viser at dersom det ikkje hadde vore lag på skulen, ville det etter alt å dømme ikkje vorte streik mot muntleg eksamen, aksjonar for nynorske læremiddel, aksjonar mot stats- og fylkesbudsjett osv. Raud Ungdom er det politiske kraftsentrum på skulen!

— Ser vi på dei ymse avstemningsresultata viser det seg at tredjeklassane er dei som mest stemmer for forslaga våre, seier Petrin. — Dette viser at vi greier å radikaliserer elevane i løpet av gymnastida.

— Ja, omtrent 80 000 ungdomar går på vidaregåande skular i dag, seier Vilhelm. Ved å arbeide på skulane, kan ein få kontakt med mange av dei. Her på Sandane veit alle gymnasiistar at vi eksisterer, og dei veit kva vi meiner om det meste. Mange av desse tek med seg Raud Ungdom sine standpunkt og vårt syn på kapitalismen over i arbeidslivet, der dei ofte gjer ein framifrå jobb!

— Eg er 100 prosent «skulemann», seier Vilhelm. — Det kan du skrive opp!

Tvangsarbeidsleiren

Når har Raud Ungdom i Sogn og Fjordane fått mest omtale i pressa? Jau, i 1974 då Sogningen/Sogns Avis, VG, Nå, Bergens Tidende m.fl. rykka ut med påstandar om at Raud Ungdom og AKP(m-l) i Sogndal hadde likvideringsliste, at vi planla kjøp av deler av Jostedalsbreen til bruk som tvangsarbeidsleir, at vi trua folk til å gå på sirkel etc. etc. Professor i biologi, Libertas-medlem og godseigar H. H. H. Heiberg stod fram i Nå og sa at: «jeg står også på listen – jeg hadde blitt fornærmet om jeg ikke hadde stått der».

Men historia sluttar ikkje med det. Endå i dag er det folk som trur på historieane om likvideringsliste og arbeidsleirer på Jostedalsbreen. Difor fortel vi denne vesle historia frå ml-rørsle sin barndom – for å understreka kor viktig det er å heile tida avsløre løgnene «samfunnsstøttene» sprer om oss, og at dette er avgjerande for å gå framover. Men historia er «fin» også på ein annan måte – den syner kor ynkeleg borgarane kan oppføre seg – kor lavt ned dei kan synke, også i Sogn og Fjordane. *gufu*

Fire stopp i SOGN OG FJORDANE

Kolbjørn er ein allsidig herremann. Han møter i landsstyret i Norsk Målungdom frå Nordfjord og Møre og Romsdal.

– Det er meir eller mindre tilfeldig at det er eg som møter, seier Kolbjørn beskjedent.

Formann i Ungdomslaget på Nordfjordeid dei siste to åra. – Laget driv med folkedans, og eg er ivrig felespelar, seier han.

Og så dreiv eg med 4-H, ten-sing og speidarren tidlegare.

Det siste halvanna året har Kolbjørn vore med i Raud Ungdom.

stane. Men eg brukte god tid. Eg såg ingen grunn til å forhasse meg. Difor brukte eg dei første to åra av gymnastida på å bestemme meg. Men det er kanskje noko Raud Ungdom og tener på. Eg brukte den tida eg trong på å avgjere om eg ville bli med, så når eg først er med, kjem eg vel til å bli ei stund.

Valkamp

– Her på Nordfjordeid fekk Raud Valallianse åtte røyster. Det radikale miljøet er ikkje stort?

– Nei, mange er det ikkje som røysta på oss. Men åtte er jo ei byrjing. Eg veit ikkje om meir enn to som røysta på RV, kven dei fem andre er, er uvisst. Sjølv dreiv eg litt valkamp.

Mange stader møtte eg reaksjonen: «Er du blitt slik, du som er så traust og spelar fele». Men det at eg er «blitt slik» får mange eg kjenner til å tenke at; om han Kolbjørn er kommunist, så kan vel ikkje politikken han driv med vere så galen heller. Storparten her på Nordfjordeid veit kven eg er, det betyr mykje at ein av «bygda sine gitar» er kommunist.

Kolbjørn Taklo er 19 år. Han var russ i vår. No arbeider han med låvebygging, på ein gard. I gymnastida tente han pengar på å vere fjøsavløysar i helgene.

Eigen gard

– Kva har du tenkt å bli?

– Nei, det har eg ikkje peiling på. Denne vinteren satser eg på å gå ymse kurs. No er eg nett ferdig med eit helgekurs om skodespeling, med vekt på røyst og rørsle. Arrangør var Firda Ungdomslag. Kursinga ender vel med ein konkurss utpå våren ein gong.

Men draumen er å få seg ein gard. Eg får vel finne meg ei odelstaus, seir Kolbjørn, med eit glimt i auget.

– Du er leiart for ungdomslaget, samlar det mange ungdommar?

– Nei, no er vi 20 med, og for det meiste driv vi med folkedans og felespeling. No har vi eit ungdomshus, «Valhall», og der er det bygdefester av og til. Men huset er forfalle, så i dag passsar det vel best til dans og oppkast.

– Miljøet her på Eid, er det noko å skryte av?

– Nei, kva skal eg seie. Litt opp og litt ned. Nordfjordeid er eit skulesenter, med gymnas, yrkesskule og folkehøgskule. Kaféen stenger klokka fem, etter det er det gatekjøkkenet. Og så har vi motorsykelklubb. Den kommunale ungdomsklubben brann ned. Slik vart han nedlagt. No har det komme både rocke- og jazzklubb.

Eg reagerer litt mot det, for det splittar ungdommen. Sjølv meiner eg det er viktig at vi tar vare på røtene våre. På den gamle kulturen.

Folkemusikken

– Folkemusikken betyr mykje for deg?

– Ja, Nordfjord er eit gammalt sterkt folkemusikkdistrikt. Her på Nordfjordeid er vel ikkje tradisjonane så store, men det står da ei statue av Alfred Maurstad her. Han var ved sidan av skodespelinga ein habil felespelar. Sjølv spelar eg etter tradisjonen frå Breim, som ligg lenger inne i fjorden her. Eg spelar med vanlig fele, tysk fele, om du vil. Nordfjord er eit tyskeledistrikt, sjølv om ein del gjekk over til haringfela.

Målsak

– Målsak da, brenn du like sterkt for det?

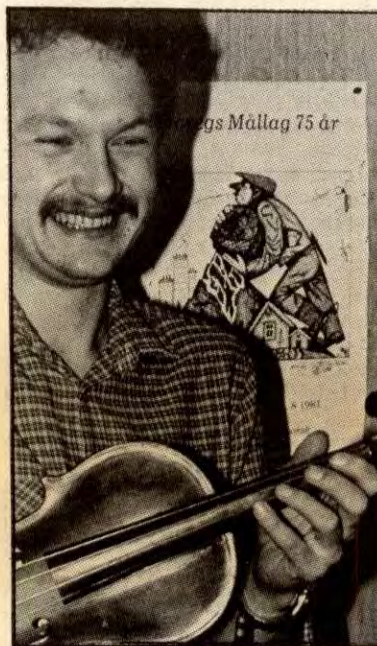
– Ja, du forstår, AKP er jo det einaste partiet i Noreg som har eit skikkeleg målpolitisk program. Men Raud Ungdom må byrje å drive målsak igjen. Det er snart ikkje ein einaste ml-ar igjen i Målungdommen.

Det er temmeleg artig å drive målsak. Slik som på det siste landsmøtet i Mållaget. Der var det skikkelig kamp om det som blir kalla for Sørebo-innstillinga.

Enkelte seier det er reaksjonært å arbeide for det nynorske skriftmålet. Eg meiner vi må stå på krava. Sjølv på telefonkatalogen til dømes. Kvifor er han på bokmål her i Sogn og Fjordane, der berre ein kommune, Vågsøy, har bokmål som skulemål? Kvifor skal vi finne oss i at all reklame frå butikane skal vere på bokmål.

Det nynorske skriftmålet er viktig å slåst for. Eg meiner vi må seie vi er for nynorsk, akkurat som du er for revolusjon!

—Eg driv med målsak, det er revolusjonært til tusen!

Vi har kome til Nordfjordeid for å sjå korleis ein felespelande Raud Ungdommar ser ut. Det går altså an å vere med i denne rørsle utan at du er vokse opp på Egertorget.

Unge Venstre?

– Du Kolbjørn, kvifor er du med i Raud Ungdom? Denne bakgrunnen din pekar jo mest i retning av Unge Venstre?

– Det seier vel mest om deg, at du spør om det, svarer Kolbjørn. – Eg driv med målsak. Det er revolusjonært til tusen. Målsak er kamp mot undertrykking. Er ikkje det radikalt? Eller ta folkemusikken. Kven var det som utvikla han? Jau, det var husmannsfolk. Det var dei som reiste rundt i helgene for å spele til dans eller i bryllaup. Kva slags kar var til dømes Myllarguten? Vi blir svar skyldig.

Bra miljø

– Kvifor vart du med i Raud Ungdom?

– Eg kom med i miljøet rundt organisasjonen då eg gjekk på musikklinja på Firda Gymnas i Sandane. Egentlig var eg meist grønn av meg tidlegare, politisk meiner eg. Etterkvart fann eg ut at eg var mykje einig med kommuni-

23. september. Samfunnshuset i Florø. Popgruppa Album, fritids- og MC-klubben arrangerer konsert. Mot stoff. Mot den aukande spreinga av narkotika i byen.

Konserten kom i stand etter ei tragisk hending der ein 60-åring, ein byoriginal, vart funnen ihelslegen. Gjerningsmannen var i narkotikarus. Plutseleg forsto folk at Florø har eit narkotikaproblem.

Dag Magne Knapstad (20) kasserar i MC-klubben og skuleelev, Willy Giil (30) gitarist i popgruppa Album og Harald Øien (30) ungdomsleiar i Florø, fortel.

23. september, Florø...

rie.

Beviste spreingsforsøk

—Konserten var vellukka, seier Willy, gitaristen. —Etter at vi hadde spela, fortalde ein kar frå barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling ved Haukeland sykehus i Bergen om verknadane av narkotika. Det er ein god del stoff her i byen.

—Narkotika er ikkje alment akseptert, men i ein del miljø er det vanleg å bruke det, t.d. hasj, seier Harald. —Det virkar som om stoffet spreier seg med enkelte folk som flyttar hit til Florø, samstundes som ein del kjem borti det når dei er på fe-

—I det siste har vi og sett eksempel på at det virkar som om nokon prøver seg med bevisste spreingsforsøk. For ikkje lenge sidan vart ungdomsskuleelevar bydd på hasj, på skulen. Samstundes var det ein stor svenskregistrert bil her i byen. Mange trur at denne bilen var ein stoff-bil, seier Dag Magne.

—Det er 40 medlemmar i MC-klubben, seier han, og i miljøet vårt er haldninga mot narkotika klår. Kjerna i klubben er imot hasj, difor var det naturleg for oss å bli med som arrangør av konserten, da vi vart

spurde av «Album».

300 på konsert

—300 kom på konserten. Det var mykje meir enn vi hadde venta. Det kom folk i alle aldrar. Hensikten med konserten var ikkje å hengje ut han som slo ihel den gamle karen. Heller ikkje å henge ut det miljøet han vankar i. Men vi ville opne augene på folk. Fortelle alle at Florø har eit narkotikaproblem, seier Harald. —Vi møtte ein einestående rekasjon i alle aldersgrupper. Overskotet av konserten gikk til fritidsklubben, Dokkens Fritidsklubb. 3 500 kroner fekk vi inn, med gáver.

—I tida etter konserten har vi sett ei veksande interesse for fritidsklubben. Vi har oppnádd

å sette søkelyset på problema og kva som må gjerast for å møte desse utfordringane. Folk i byen forstår og meir behovet for ein fritidsklubb. Hadde du spurt ein byborgar for tre månader sidan om kva han meinte om fritidsklubben, ville du etter alt å døme fått eit negativt svar. I dag er det annleis. I dag er det stor forståing for fritidsklubben. Vi håpar berre at dette skal gje seg utslag i meir pengar til drifta, seier han.

—Men er det mogleg å stoppe dei nye rusmidla her?

Forebyggande arbeid

—Ja enda går det. Byen er enno ikke blitt for uoversiktleg. Men det er stor utbygging, snart kjem vel olja hit og. Difor er det viktig å starte forebyggande arbeid i dag, for det er ganske store ungdomsgrupper som er utsette. Arbeidsløysa er stor blant ungdom, og det er ikkje berre berre å gå og drive heile dagen, seier Willy.

—Kva er tilboda til ungdommen i Florø?

—Så mange ting å velje i er det vel eigentleg ikkje. Det er MC-klubb, idretts- og ungdomslag, fritidsklubb, politiske lag og skulemusikk. Men det er mange ungdommar her. I Flora kommune (kommunen heiter Flora — byen Florø) er det omlag 1 800 ungdommar mellom 10 og 19 år, mens det i sjølve byen er 1 000, seier Harald Øyen, ungdomsleiar.

—Du må få med noko om alkohol også, seier Willy Giil. —Sjøl om narkotika er eit veksande problem, er jo øldrikkinga rusmiddel nummer ein her i Florø òg.

MC-klubben

—Er ikkje MC-klubben ein gjeng med lærjakke-bøller som ikkje er interessert i ungdom, berre i sykklar?

—Nei, vi er ein seriøs gjeng, seier Dag Magne. Vi har alt for stor spreing i yrker og haldningar til at vi skulle ha spesielle syn på ungdommen. Det har gått eit rykte om at vi skulle ha vedteke at vi skal banke opp dei som bruker stoff her i byen. Det er berre oppspinn.

—Ja det kan eg skrive under på, seier Willy.

—Laurdagsfestene er aldri så rolege og disiplinerte som når MC-klubben står som arrangør. Utan klubben ville heller ikkje konserten komme i stand. Det var dei som kjørte rundt i heile Flora med plakatar og løpesetlar.

Elles er Florø ein fin plass å bu, det må du skrive. Vi kan eigentleg ikkje forstå at nokon vil flytte herifrå. Det er alle tre samde om.

Rock i slaktarhuset

Rockeklubben i Førde har lenge vore på jakt etter ein plass å halde til, og i august i år fekk det det gamle slaktarhuset til Salslaget. Rute 80 var der og kikka.

Det er eit ganske stort hus med mange små og store rom, men det skal mykje oppussing til før det verkeleg kan takast i bruk. Dei var komne godt i gang og fire grupper hadde alt byrja nytte huset som øvingslokale.

Det er meininga at Rockeklubben skal administrerast frå huset, og at dei sju banda som no finst i Førde skal kunne øve her. Medan dei heldt på med oppussinga sveva dei planer i lufta om å få til fotorom, biljardrom og andre aktivitetar. Med andre ord: Huset kan bli ein slags ungdomsklubb.

Talsmenn for dei gruppene som alt nyttar huset og styret i Rockeklubben ordnar med fordeling av rom og øvingsdagar. Det var og stort sett dei som sto for rydding og måling.

Rockeklubben har fått huset intil vidare, men det er planlagt at det skal rivast om to år, i samband med nye vegplaner. Dessuten må dei skaffe nytt lagerlokale til eit snikkarfirma som held til i kjellaren. Det har synt seg vere vanskeleg. Framtida er difor noko utrygg.

Rockeklubben håpar sjølv sagt at dei finn ei løysing på desse problema, ikkje minst fordi dei vanskeleg kan finne andre stadar i Førde der dei kan få plass.

—Vi tar kampen mot narkotika alvorlig, forsikrer (fra venstre): Willy Giil, Harald Øien og Dag Magne Knapstad.

Innerspalta

OSLO
SU

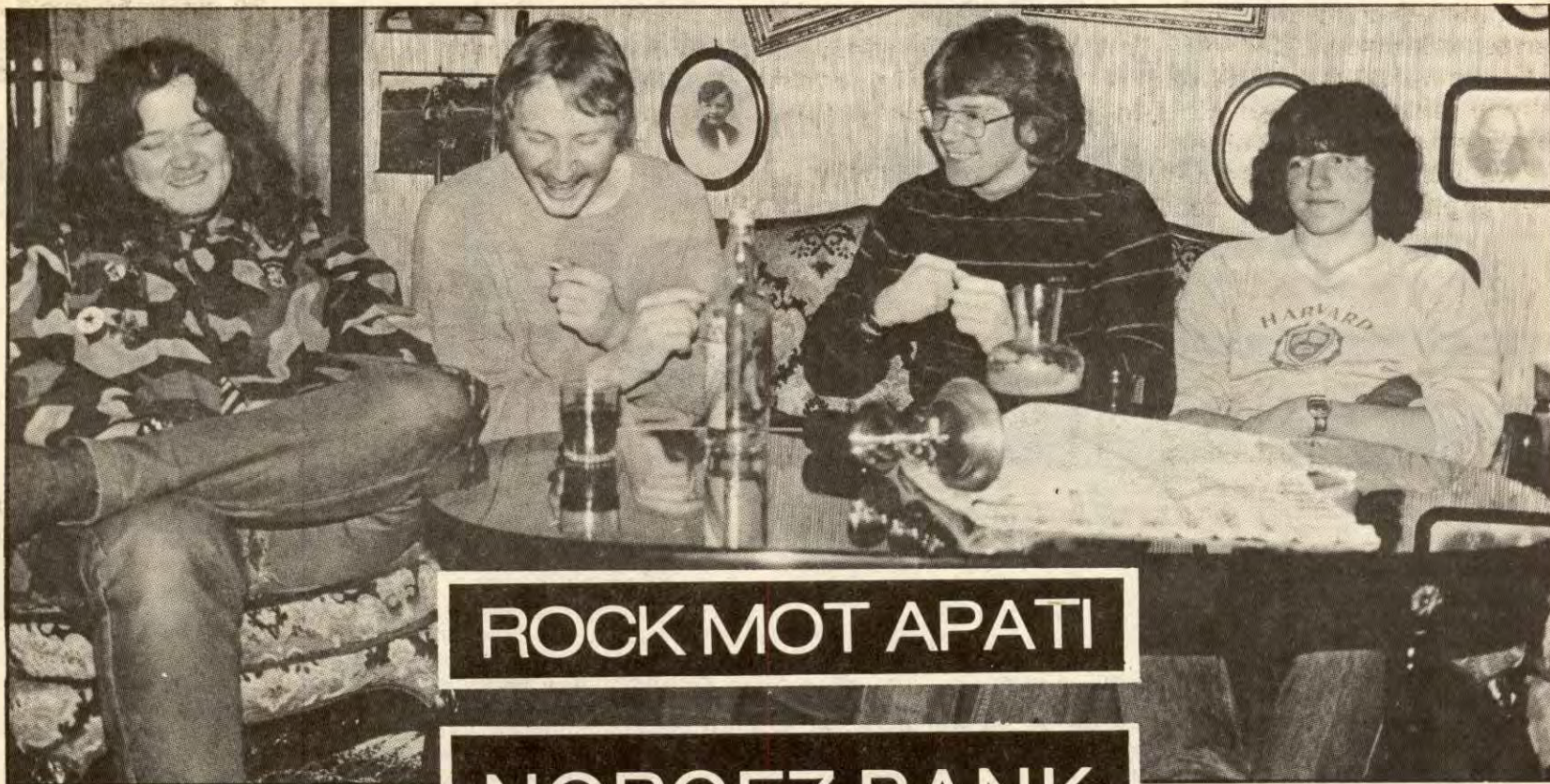
«Dersom ikke landsmøtet i Sosialistisk Ungdom 13.-15. november avklarer sin indre situasjon og rydder opp med mindretallet som lammer virksomheten – vil SV-landsstyret vurdere om Sosialistisk Ungdom kan fortsette å være partiets ungdomsorganisasjon.»

Dette er åpninga i en stort oppslått artikkel i Ny Tid for 14. oktober. Bakgrunnen for at SV nå går så hardt ut mot SU, er at deler av ungdomsorganisasjonen ikke lenger er med på de reformistiske notene i SV. Opposisjonen i SU er konsentrert rundt Oslo SU, men har også støtte i Bergen og Tromsø.

Bakgrunnen for fraksjonskampene er at Oslo SU står for en annen politisk linje enn SV-ledelsen. Oslo SU er uenig i «Sosialisme på norsk»-diskusjonen og parolen om å si «farvel til proletariatet.» Oslo SU ønsker å satse ensidig på faglig arbeid, og ligger ikke langt fra ml-bevegelsen i faglig politikk.

Men problemet for opposisjonen er at de i dag står svakere enn de gjorde for bare ett år siden. Da hadde de flere viktige verv, bl.a. på SU-kontoret, i Faglig utvalg og i avisa «Ungsosialisten». På forrige landsmøte ble de kasta fra disse posisjonene mens de SV-tro overtok fullstendig kontrollen. Men etter SV-ledelsens syn er ikke SU-ledelsen hard nok mot opposisjonen.

Innad i SV er et av de viktigste argumentene mot Oslo SU at de samarbeider med ml-bevegelsen. Det er da beklagelig at f.eks. Ågot Berger i Oslo SU forsikrer ydmykt at de er minst like mye mot AKP som det SV er. På denne måten er de i ferd med å krype til korset, og det spørs om ikke flere slike troserklæringer vil komme fra SU-opposisjonen. Problemet er at de enda ikke føler seg sterke nok til å stable et eget politisk alternativ på beina. Motstand mot ml-bevegelsen, motstand mot SV-ledelsen og ønske om å jobbe med faglig politikk er ikke nok til å skape et varig politisk alternativ. Hvis Oslo SU hadde vilje til å konkretisere hva de mente med ml-bevegelsens «stalinisme», kunne det kanskje vært mulig med en åpen diskusjon og dermed et fastere samarbeid i framtida. Men da må gammelt nag til ml-bevegelsen kastes over bord.

ROCK MOT APATI

NORGEZ BANK

Norgez Bank er ei OK rockegruppe fra ishavsbyen Tromsø. Gruppen består av Alfen (bass), Erik (sang), Knut (trommer), Niels (gitar) og Tore (keyboards). Den 15. oktober var det pressekonferanse hvor den første plata til Rocky Records, et nystarta plateselskap fra Tromsø, ble presentert. Plata heter «Energi Mot Apati!». Norgez Bank spiller musikken.

Rute 80 avtalte å treffe gruppa om kvelden. Det er lettere å få fram det man egentlig har på hjertet i en rolig sofakrok enn på en stressa pressekonferanse. Så vi flytter oss over til stua hjemme hos keyboardspiller Tore.

Men før vi starter intervjuet, tar vi litt facts:

Norgez Bank kom i gang høsten '79. I dag er de den eneste gruppa som er igjen av dem som ble starta i Tromsø da den nye bølgen fra England rulla inn over Norge. Tidligere har de gitt ut en singel i 500 ex, som har med ei herlig midvise om Tromsøs Høyre-ordfører Rian. De har hatt mange gode spillinger ute, med foreløpig topp under den store rockekonserten som var i Tromsø natta til 17. mai.

Tekstene til Norgez Bank er ganske dystre – de beskriver en mørk hverdag som ikke akkurat får livslysta til å pumpe i årene. Så vi spør dem:

– Hva vil dere ha fram med musikken deres?

– Norgez Bank står på ungdommen si side. Det står ikke så jævlig bra til for ungdommen i dag. Da kan vi ikke skrive glade tekster. Det vi synger om, er apati. Det vi vil ha, er energi. Derfor har vi kalt plata vår «Energi Mot Apati!». Energi er å ta et standpunkt, å jobbe for noe. De som ikke vil ta noe standpunkt, er apatiske. Sjøl om det ser ut som om det går til helvete, må ungdommen gjøre noe med det.

Niels trekker fram det som skjedde da Tromsø-

ungdommen okkuperte bystyret i vår: – Kvelden før bystyremøtet spilte vi og noen andre grupper på en konsert som mobiliserte mye folk til bystyremøtet. Mange av de ungdommene som var med på bystyreokkupasjonen, er folk som får tanker og idéer gjennom rocken. På den måten var musikken med på å få folk til å gjøre noe.

KJØPT & BETALT

– Hva mener så gruppa om sitt siste plateprodukt?

– Vi vil aldri binde oss igjen til en sånn kontrakt som vi fikk med Rocky. De som står bak selskapet tenker bare kommersielt – at vi skal selge. Vi blir lansert akkurat som om vi skulle være Randi Hansen.

(Reklame på kinoen er med i PR-opplegget. Medlemmene i Norgez Bank har ikke tenkt seg på kino i løpet av de første ukene.)

– Så vi innrømmer gjerne at vi er kjøpt og betalt på denne plata. På den andre sida har vi fått oss nyttig studioerfaring, og vi veit mer om hvor langt vi kan gå med en kontrakt neste gang. Fra nå av vil vi ha full kontroll hele vegen.

Men Norgez Bank har mange nye prosjekter på gang. Mye taler for at gruppa setter nesa sør-øst i januar, for å innta Bodø, Trondheim, Hamar, Oslo og Fredrikstad på en én ukes turné. Turneen har de lagt opp sjøl, uten noe konsertbyrå i ryggen. Ønsk dem lykke til over Saltfjellet!

Og på nyåret kommer det en ny singel:

– På den nye singelen gjør vi alt sjøl med miksing og sånt. Den vil vi stå inne for. På «Energi Mot Apati!» er produsenten sine ideer om hvordan det skal låte, kommet for mye fram. Plata kommer på vår egen label, Sann'ja Records. Vi har tenkt på å gi den ut som en dobbelt-singel – en med to nye kutt, og en med gamle låter spilt inn live. De nye låtene er begge anti-stoff.

ANTI-HASJ

Norgez Bank går mot det hasjkjøret som er i ferd med å slå seg inn i ungdomsmiljøene. Teksten til «Berlin», ei av låtene på den singelen som skal komme, skreiv Alfen etter å ha lest boka «Å være ung er for jævlig», om ei jente som så vidt overlever narko-helvetet i Berlin.

– Du blir så jævla sløv av blåsing. Prøv å gå på scenen med energi mot apati og røyke blås. Det går aldri bra. Og det er mye stoff i Tromsø. Det er lett å begynne å blåse hvis du bare slenger rundt uten noe å gjøre.

– Men vi vil ikke ha noe «snill gutt»-stempel, skyter Niels inn. – Halve gruppa drikker som noen svin.

ØVINGSLOKALER?

Som alle andre nye rockegrupper sliter Norgez Bank med problemer med å få øvingslokaler:

– I dag må vi bruke spillejobbene til å øve. Vi

hadde øvingslokale i ca. 1 måned en gang. Rune Hagen, som skriver i Nye Takter, lånte oss et rom i et hus som universitetet leier. Han skaffa oss nøkler gjennom jobben sin. Rommet var bra det – vi hadde til og med eget kjøleskap med øl og greier. En dag kom rominspektøren og to professorer for å kikke på rommet – de trodde det var ledig. Da de kom inn, holdt de på å få sjokk. Rommet var fullt av forsterkere og utstyr, og golvet var overstrødd med sneiper og ølkorker. Rune fikk nesten sparken på det. Sjøl lo vi godt. Men ut måtte vi.

– Jeg synes Rune Møen har gjort en innmari god jobb med å drive fram Rute 80, bryter Niels inn med. (Han har det med å bryte inn.) – Rune trenger et kompliment for det.

Og det synes vi var ei så fin avslutning at det skal få stå til slutt.

ljs

Øverst: Tore og Niels. Nederst: Alfen og Knut. Erik går på skole i Narvik, og rakk ikke fram til bildet ble tatt.

plater &
bøker
og otto

KSMB

plater &
bøker
og otto

KSMB Rika barn leka bäst

KSMB er en av de nye svenske gruppene. De har eksistert i et par, tre år og har gitt ut to LP-er. Dette er deres andre. Den heter «Rika barn leka bäst». Her spiller de tett drivende rock, fra frenetisk rårock til tyngre og mer melodios rock. Musikken og tekster skriver gutta sjøl og det er solide saker. Musikalsk og teknisk er det bra kvalitet, flere enn tre grep kan de i alle fall, det blir bare litt for mye hylende gitarer for mine ører. Det blir for mye at de står og jokker på gitaren uten å få skikkelig driv i musikken.

Tekstene kan du lese på innercoveret. De er i hovedsak dystre og pessimistiske og blotta for politisk engasjement. «Alla är vi nollan, men du är bara tråkig — jag är glad». Hurra for forskjellen!

De beste kutta på plata er «Sex Noll Två», «Snoprock» og «Jag är ingenting». De to første er to raske, fine rockelåter, den siste en reggae-dub. Plata som helhet er ikke noe å legge seg på ryggen for, men gruppa virker å være bedre live. De har vært på en miniturné her til lands sammen med Kjött. Snart kommer de ramlende over Kjølén igjen på Norgesturné, da får du kanskje sjansen til å høre dem. Hälsa grabarna!

KSMB
RIKA BARN LEKA BÄST
MNW 112 P

Country-queens ain't rotten

På Norsktoppen har det versert en låt som kalles 9 til 5. Den handler om prostitusjon og om hvordan menn løper inn og ut og får seg et nummer — fra ni til fem.

Men faktisk er denne låten, skrevet av country-dronningen Dolly Parton, en meget god, og ikke minst progressiv låt. Den sier bl.a.

Jobbe fra ni til fem
For en måte å overleve på
Såvidt en får endene til
å møtes
De bare tar, men gir
ingenting igjen
De bare bruker deg
Og gir deg aldri noe for
innsatsen
Det er nok til å gjøre deg
gæern

Og den slutter

Ni til fem
De har deg der de vil
Men det finnes et bedre liv
Og du tenker på det,
gjør du ikke?
Det er rikmennes lek
Samme hva de kaller det
Og du bruker livet ditt til
Å stappe penger i lommene
deres.

Og mens vi er i gang vil vi på det varmeste anbefale den nye LP-en til Dolly Parton med tittel som denne låten: 9 til 5. Mye bra musikk og ikke minst, bra tekster. Stå på Dolly, samma hva dem sier om at country-queens are rotten!

Brorson

Norgez Bank

«en skræmmendes tanke, en verden av stål et liv uten mening, et samfunn uten mål bomba e klar bare satt i gang framtida ligg gjømt i en kjernefysisk sang so welcome to the madhouse»

Norgez Bank fra Tromsø er ute med en maxi-singel på det nystartede Tromsø-selskapet Rocky Records. Plata har de kalt «Energi Mot Apati». Navnet sier mye om hva disse folkene vil med musikken sin: Ruske opp i passivitet, sløvheter og likegyldighet til all den dritten verden er så forbanna full av.

Lars Klevstrand FRIE HENDER

Dette er ei varm plate. Ikke fordi den er helt fersk, men fordi den handler om varme, trygge ting.

Lars Klevstrand har benyttet et utvalg kjente diktere til tekstene til visene. Fire av dem er laget over ukjente Prøysen-tekster. Kjartan Fløgstad, Kristofer Uppdal og Rudolf Nilsen er også representert, for å nevne noen. Disse folkene veit å skrive tekster der det varme og trygge kommer fram.

Musikalsk sett er plata også på trygg grunn. Det er Klevstrand slik vi kjenner han fra konserter i de siste åra, utvalget er da også gjort med bakgrunn i at de fleste av visene har vært presentert for et publikum.

Vi kjenner litt igjen av stilen fra «Høysang» og «Riv ned gjerdene», og ikke noe av «Ballade»s

«Energi mot Apati» åpner med «Tromsø Brenn», Norgez Banks versjon av Clash-klasikeren «London's Burning»: «Tromsø brenn av kjedsomhet no/Tromsø brenn vi må gjøre nokka no». Deretter kommer ei egen funky, ska-inspirert låt, kalt «Utførr kainten». Side to starter med ei rockelåt, «Welcome to the madhouse». Og til slutt kommer Pussycats gamle schlæger «Just a little teardrop» i ny, reggae-aktig utgave.

Viktigste negative innvending til «Energi Mot

fleipete stil. Mye på plata minner om det vi hører på «Til dere». Sjøl sier han at den enkelte visa har fått sin karakter ivaretatt uten å skjele til noen bestemt stilart.

«Stå med glans» er etter min mening et av de beste sporene på plata. Teksten er av Kjartan Fløgstad og handler om anleggshuset på fest på Folkets Hus. De er harde i arbeidet, men mjuke danser de «damenes» med den de aller helst vil ha. Her går det i valse-takt med trekkspell og no-go attåt.

En annen av mine favoritter fra plata er «Blomar drys or heggen». Det er et kjærlighetsdikt av Kristofer Uppdal som har fått en vakker, jazzpreget melodi, det minner om det beste fra samarbeidet med Guttorm Guttormsen.

«Den nye dressen» er en tekst av Rudolf Nilsen som Bjarne Berulfsen har satt melodi til. Den er lett og iørefallende og kler

Apati», er at lyden blir for tam. Plata tar ikke av sånn som ei god rockeplate skal gjøre. Den energien som tittelen roper på, har ikke festa seg ordentlig i rillene. Dette merkes mest på de to rockerne. «Welcome to the madhouse» blir for grumsete i lyden. På åpninga av «Tromsø Brenn» er pianoet miksa langt fram i lydbildet, og det gir ikke den samme guffa som en saftig gitarlyd. Ikke det at Norgez Bank

godt teksten om et lykkelig kleskjøp dengang dresser var tingen. Stemninga i visa er i allefall tidløs.

En av de fine Prøysen-tekstene på plata er «Visa om løgna». Den sterke rettframme sannheten er satt opp mot den svake, vinglete sårbeinte løgna, men i grunnen er de jo så avhengig av hverandre. Klevstrands melodi og arrangement understreker innholdet.

Av de tretten melodierne plata inneholder, er disse mine favoritter. Det var ikke mye de lå over de andre, bare ett av kuttene var absolutt ikke i min smak. Det var de to folkevisene sist på side 1.

Mange av tekstene er om kjærlighet. Det kan være kjærligheten mellom mann og kvinne, kjærligheten til livet og kjærligheten mellom gamle. Hele tiden er det noe traust og jordnært i tekstutvalget, det er kjærligheten blant arbeidsfolk det handler om.

bør låte sånn som Clash gjorde i 1977. Men plata mangler det lille ekstra trøkket som får det til å si PANG oppe i topplokket og får lytteren til å reagere.

Allikevel har Norgez Bank bevist at de har ei plattform å stå på — at de er et bra rockeband. Med mer erfaring i studio, og klarere lydbilde, kan neste plate sikkert bli snækkisaker.

Støtt dem!

ljs

Norgez Bank:
«Energi Mot Apati!»
Rocky Records RRMS 1111

Gruppa kan kontaktes gjennom Dag Salsten, Grimsbyvn. 35, 9000 Tromsø.

Framførelsen er som alltid klar og ren i det vokale, men noen av tekstene er såpass vanskelige å få med seg at det hadde vært en fordel om de var trykt på coveret.

Klevstrand har skrevet de fleste av melodierne sjøl og arrangert alle visene. Under innspillinga har han hatt med seg en rekke dyktige folk fra det hjemlige jazz- og visemiljøet.

Dette er Lars Klevstrands første egne LP siden 1974. Siden da har han spilt på mange strenger. Guttorm Guttormsen, Jacques Brel, Ballade og Steinar Ofsdal har han jobba med i løpet av denne tiden. Det borger også for kvaliteten og allsidigheten på denne LP'en. Skaff deg den og døm sjøl. Du blir ikke skuffa.

Lars Klevstrand
FRIE HENDER
MAI 8106

Trille

Eit lite lys i mørket, må vel visene til Trille vere, om ikkje anna. I alle fall for oss kvinner som ser blada visnar, og mannsamfunnet hardnast. Vi er mange om å bli varme om hjarterøtene av Trille sine tonar. No kan vi endeleg glede oss over hennar nye visebok, som mange kanskje særleg kvinner har sakna. Så er

jo òg tekstene hennar stort sett til kvinner, om kvinner.

Myten Trille treff oss heime, saman med den opprinnelege tre-strukturen i IKEA-møblene våre, med raudvin og gitaren, og det heile. Ho står kanskje for enkelte, ikkje minst i fotografa, som draumen om den frie uavhengige kvinna som skriv sangar og natta med raudvinsglass og stappfulle askebeger. Kreativ kunstnar og på same tid vellukka omsorgsperson i

forholdet til dottera. Men så enkelt er det nok ikkje.

Trille skildrar dei kvinnelege livs-samanhengane; ho er ikkje redd for å framstille lykka ved det å vere mør, («næsten som at finde rav...») eller kvinnefelleskapets nonkonforme overskriding i eit mannsamfunn. Men aleine blir ho gjerne litt vel langt ut på landet, — i fleire tydingar. Når mannen møter hennar på kjøkkenet opnar han hennar sår («Trækfugler»). Kvinnesaka har ikkje

nådd inn i dei mest private forholda.

Ho syng i eit kvinnespråk. Ofte startar ho med å skildre kjærleik og varme, men ender opp i savn, sut og vanskar. Harmoniseringa vert sprengt.

Det gjer symbolikken òg. Fuglen er eit hyppig brukt kvinnesymbol. Hos Trille symboliserer trekkfuglen mannen sin måte å leve på. Samstundes har ho visjonen om fuglane som bryt ut av mannsamfunnet. Men midt i

denne «fear of flying»-problematikken, er dottera den vesle gråspurven som treng å skjermast mot all elende i verda.

Trille har gjeve ut fire LP-plater med egne tekster. Sangboka inneheld låtar frå samtlege plater, og utvalet er bra. Alle visene er med besifring. Med få unntak kan ein bruke enkelt besifringsspel.

Så blås støvet av gitaren, ta fram talglys og raudvin og kos deg!

Om lay-outen i boka, er det berre ein ting å seie: han er kjedeleg og uoriginal. Illustrert med trøyte teikningar og foto. Som ei lita trøst til alle som ikkje har fått oppleve Trille på scena, er alle visene utstyrt med ein liten intro — som trufaste konsertgjengarar har høyrte utallige gonger før.

Bente

Trille:
Et lite lys i mørket
Viser med Trille
Vindrosen/Oktober Forlag

Bokanmeldelse

Espen Haavardsholm

Ensomheten

«Svarte fugler over kornåkeren» er tittelen på Espen Haavardsholms første novellesamling siden «Zink» som kom ut i 1971. «Svarte fugler over kornåkeren» er også tittelen på det bildet som pryder omslaget. Det er et bilde van Gogh malte helt på slutten av livet sitt, i en periode da han skildret angst og ekstrem ensomhet i bildene sine. Nettopp ensomheten berøres i de fire novellene i boka. Den har som undertittel «Historier om oppbrudd» og skildrer mennesker som står alene i valget av veien de vil gå. De står alene om å be-

stemme seg for om de vil bryte ut av miljøet sitt og med sine samlivspartnere. Det er en bok om hvordan mennesker gjør oppbrudd når de har skaffet seg en erkjennelse av virkeligheten.

Novellene

I den første novella, «Vera, den første», treffer vi Tomas. Han er elleve og et halvt år. Den morgenen han våkner med følelsen av å kunne mestre alt, skjer det stikk motsatte. Den ufølsomme lærerinnen kjører Tomas slik at han må nekte for at han vil invitere Vera på fest, Vera som han er helt borte i. Hun sitter der like

stram og lar seg ikke merke med noen ting. Når han kommer hjem holder bikkja hans på å føde. Han skjønner ikke hvorfor den biter og knurrer når han prøver å hjelpe den, og må få nabokona til å hjelpe bikkja. Att-på til klarer venninna til mora å få lurt alle dagens sorger ut av han og han griner av skam. Etter dette bestemmer Tomas seg for at han heller får være som han er og slutte å gå og gjøre seg til for kvinnekjønn.

Den andre novella, «Ingenting som du kan forstå» handler om Birgitta. Hun er sosialarbeider, og var under studietida politisk bevisst og feminist. Ekteskapet med Kåre har forandret seg til å bli en tvangstrøye for henne.

Kåre har forandret seg til å bli en trøtt type, svært ulik den mannen hun gifta seg med. Hun forlater mann og barn og drar hjem for å begynne på nytt.

«Huset på sporet» er den eneste av novellene fra arbeiderklassen. Kristin er datter av en lokomotivfører og en vaskekone. Hele barndommen og ungdommen var hun fast bestemt på at å leve et liv som mora, det ville hun ikke. Hun vil opp og slippe å jobbe med hendene. På universitetet treffer hun Endre. Han er ml-er og får også Kristin med i rørsla. Kristin og Endre proletariserer seg, men Endre med sin småborgerlige bakgrunn klarer ikke å praktisere de teoriene han har. Han

rømmer tilbake til universitetet og ut av den kommunistiske bevegelsen. Kristin derimot fortsetter å jobbe. Forholdet til Endre ryker, men hun holder fast i klassen og ideologien til tross for de drømmene hun engang hadde.

«Det uåpnede brevet» er ei fortelling om en fransk forlagskonsulent. Hun har et forhold til en nordmann av samme yrke og de elsker hverandre i Frankrike mens mannen bor i Norge. Hun er lynskarp og intelligent, men har ikke noen tro på framtida og på menneskene. For hvert møte mellom dem blir hun mer og mer dyster. Om døden hennes skyldes selvmord eller var naturlig, er et åpent spørsmål, men for

henne måtte det synes som den eneste utveien. Er så «Svarte fugler over kornåkeren» en ny vri på temaet «Havet, døden og kjærligheten»? Etter min mening er den i stor grad det. Bare «Huset ved sporet» skjærer klar her. Men bevares, det er da ikke galt å skrive om dette og særlig ikke når det er så dyktig gjort som her. Espen Haavardsholm er en svært flink novelleforfatter etter min smak. Han klarer å skape spenning og liv i fortellingene og du legger ikke boka fra deg halvleest.

Oktober forlag har utstyrt boka med et svært pent omslag. Det er synd at materien i boka har så dårlig sats at den er irriterende å lese.

Ola

Bokanmeldelse

Linda Lovelace

Langt ned i halsen

Boka til Linda Lovelace vil vekke debatt! Er dette et pornografisk spekulasjonsmakkverk, eller er det ei rystende fortelling om den terroriserte prostituerte, som ble verdens største pornostjerne, fordi hun kunne sluke menns kjønnsorganer langt ned i halsen?

Om halliken, terroristen og ektemannen Chuck Traynor, som tvang hen-

ne til å gjennomgå alt det perverse og fornedrende hun måtte gjennom. Når man leser boka blir man ofte usikker. De detaljerte beskrivelsene av sex og samleiescener får deg til å lure på om hele boka er spekulativ.

Linda Lovelaces bok balanserer på eggen av hva som kan kalles for ikke-spekulativ. Hadde noen kapitler og avsnitt blitt kutta, boka blitt trykt på dårlig papir i paperback-utgave og solgt

for 7,95 i samme hylla som «aktuell rapport», ville den sikkert blitt en salgssuksess. Men det gjør forlaget da en gang ikke.

Jeg spør meg sjøl om hvorfor Linda Lovelace utleverer seg sjøl slik, om hennes hensikt var å være spekulativ. Jeg tror ikke det. Jeg oppfatter boka som et forsøk på å beskrive den rå og perverse kjønns-handelsverden, der det ikke er ende på mishandlinga og marerittene. Jeg mener dette er verdifullt, sjøl om ikke

Lovelace har alle analysene fiks ferdig.

Forlaget vil sikkert møte mye kritikk for denne boka, også fra de mer etablerte radikale kretsene. Boka i seg sjøl innbyr til overfall. Hver side er spekket med beskrivelser av seksuelle avarter og fornedrelser. — Hva har dette i et kommunistisk forlag i 1981 å gjøre, vil sikkert mange spørre. Eller «nå rabler det for Oktober».

Linda Lovelace lar det hele tida gjennomsyre alt at hun hater hvert se-

kund, sjøl om hun ikke klarer å rømme fra hallikken som terroriserer henne før to år er gått.

De fleste gutter har en eller annen gang sett filmer som Linda Lovelace spilte i; i militæret, på heisaturen til Kjøben, eller i Paris på Interrail. Uten å reflektere så mye over det. For mange jenter en ny og nifs verden. Denne boka kler av alle mytene, og lar kjøtt-handelen stå igjen i skarpt neonlys, uten kulisser.

I «Gateavisa» og til dels også i Kontrast fore-

går det for tida en debatt om hvorvidt vi skal godta de seksuelle perversjonene. For dem som er interessert i den debatten, burde denne boka være staturisk pensum.

Knivert

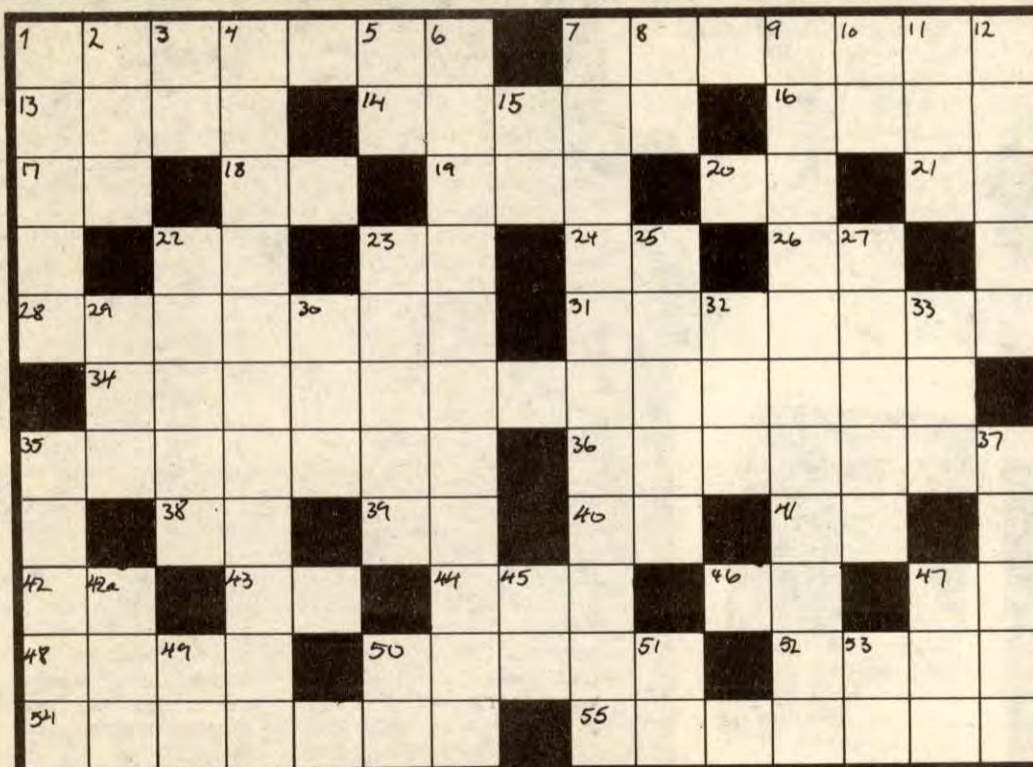
LINDA LOVELACE:
Mareritt.
Forlaget Oktober, 89 kr.

Vannrett

1. Plantefamilie
7. Guttenavn
13. Hanndyr
14. Fantometts hovmester
16. Øy i Nord-Trøndelag
17. Drikk
18. Smile
19. Interesseorg. for lærerskolestud.
20. Pronomen
21. Tidligere
22. Grand Touring
23. Idrettsfest
24. Tillate
26. Relativ fuktighet (eng.fork.)
28. Tidligere chilensk president
31. Tiltak
34. Typisk for
35. Et navn på HB
36. Travelt i gatene
38. Svensk nyhetsbyrå
39. Tallord
40. Mynt fork.
41. Nyn. pronomen
42. Flåte av siv
43. Stoff
44. Baskisk frigjøringsorg.
46. Europamesterskap
47. Lege
48. Tysk elv
50. Flire
52. Egyptisk gudinne
53. Insektbolig
54. Inertia

Loddrrett

1. Øy i Hordaland
2. Vokse
3. Taps/skademelding (militær fork.)
4. Gammel sykkel
5. Nynorsk pronomen
6. Treningsredskapene
7. Rundkast
8. Bokføringsuttrykk
9. Er kor
10. Pronomen
11. Gli
12. Gresk ferieøy
15. Reidar Nilsen
22. Borte
23. Gammelt platemerke
25. Tror
27. Fornavn på den siste etiopiske keiseren
29. På irske biler (bakvendt)
30. Kringkastingen
32. Søm
33. Lykkeønskning
35. Flere koner
37. Verre enn verre
- 42a Som
45. Tallord
47. Amme
49. Skur
50. Husdyr
51. Eksisterer
53. Gammel engelsk mynt-fork.

Vinner av kryssord nr. 1, ble KB, Brønnøysund, som får ett års abonnement på Rute 80. Løsning på kryssord nr. 2 må være i redaksjonen innen 1. januar 1982. Merk konvolutten «kryssord».

På grunn av en noe svak oppslutning om kryssordet, vil premien for framtida bli en LP-plate etter fritt valg. Adressa er: Rute 80, Postboks 4702, Sofienberg, Oslo 5.

K
R
Y
S
S
O
R
D
•
2

Pop-bandet DePress har reist land og strand rundt og sett sitt publikum triumferende i kvit-auget. På Hov i Land og Lillehammer blir de forstyrta av Rute 80. Og Rute 80 får hilse kort på Hov i Land og Lillehammer ...

Hvorfor skal all god og dårlig pop nesten bare foregå i de få store norske byene? Hvorfor skal nesten all omtale bare være om pop i de samme byene? Det finnes ingen grunn til det! hylr alle pop-interesserte utafor disse byene, og de har naturligvis helt rett.

"TRUMF SA OMTALE"

Av Knut Selsjord
Foto: tyst

Hov i Land

Hov i Land er mest kjent for Narkoman-klinikken, og det er folk som bor der irritert over. Det finnes nemlig mye anna fint nedover denne sol-hellinga mot Randsfjorden også, f.eks. noen fantastiske stor-gårder, mye skau, og en god slump ungdom som dessverre for en stor del sitter og venter på at de blir gamle nok til at de må flytte fordi det ikke er arbeid til dem. Du kan le eller grine, men så absurd er det ... Synger ungdommen på Hov? Spiller de beiske sanger om sånn som de blir behandla, eller søte sanger om de gode sidene ved livet og hjemstedet sitt? For størstedelen er svaret nei — i hvert fall når det er snakk om høy pop med watt og bravado. «Det skjer absolutt ittno her!» sier ungdommen på Hov på lænning-språket sitt med trykk på alle de første stavelser det er mulig å legge trykk på. De har ikke fått akkumulert nok av sin kollektive sjøtillit til å ta det store befriende skrittet og skape pop sjøl. Men det bobler truende med en gang DePress kommer på besøk. Folk prater entusiastisk i munnen på hverandre om de andre banda de skal prøve å få til Hov, og det ligger i lufta at noe helt sikkert er i ferd med å skje. Folk kommer til å se og høre på sine nye pop-idoler og de vil oppfatte deres ideer og holdninger om å uttrykke seg. Det vil helt sikkert komme ung og skarp pop-rock fra Hov en gang! Men det har ikke alltid vært sånn at «ittno skjer» på Hov. På begynnelsen av 70-tallet spilte alle de gamle, hårete norske pompøs-gruppene som Junipher Greene, Aunt Mary, Popul Vuh etc. i alle byene i Norge. Pluss på Rådhuset på Hov. Det er et miljø der, og folk kom reisende både fra Lillehammer, Gjøvik og Dokka på lørdagskvelder. — Men en kvell vart det så mye bråk, sier Rune, Hov-ing med skinnjakke og ring i øret, — Det va folk i frå Atlet-klubben nerpå Gjøvik som va vakter, også kom Hadelendinga, da veit du ... Og så vart det slutt. Detti er den fyste konserten her på borti ti år. DePress snur en kinosal med over 200 ungdommer opp ned på denne fredagskvelden. Til å begynne med sitter folk pent i stolene sine og veit ikke helt åssen de skal ta imot dette harde dyret som

henvender seg til dem fra scenen. Men det varer ikke lenge før viseren på spenningsmeteret ligger godt opp i det røde feltet, og det ender med 4–5 ekstranummer og full scene-invasjon. Det verste (eller beste) er at flesteparten faktisk er edru, og entusiasmen i å innta scenen har en følelse over seg av «vi er like» og «vi kan også gjøre det», i motsetning til de rituelle og støle seansene som etter hvert har forekommet på f.eks. Chateau Neuf. «Je vart så æntrert,» sier ei jente, «også måtte je bære oppå der!» Og DePress er ikke dem som trår på skrubben. Andrzej Nebb gjøgler og bærer seg og setter folk opp, og de andre tre gliser og er med på notene og jobber hardt med å følge han og lage den mektige DePress-lyden.

— Visst er vi fornøyd! sier formannen i kulturstyret på Hov, en gråskjegga lærer, hyggelig og åpen. — Vi stilte garanti for konserten slik at ungdomsklubben kunne arrangere den. Eventuelt overskudd skulle gå til klubben. Jeg har jo riktignok ikke så mye til overs for akkurat denne musikken, men da disse ungdommene kom og foreslo å forsøke å få DePress hit til Hov, så jeg ingen innvendinger mot det. Hvorfor skal ikke denne musikkformen behandles på lik linje med f.eks. Rikskonsertene som kommer her med Robert Levin og Kjell Bækkelund seinere i høst?

Herren burde velsigna han, der han sto med sin ny-overrakte DePress' «Block to Block»-LP i handa — ungdommen på Hov gjør det i alle fall. Jeg ba han innstendig om å høre godt på den plata han sto og holdt på. Folk siger ut av Rådhuset, stemninga er oppløfta. Det er snakk om åssen en skal komme seg hjem til Halmrast, Fall, Gjøvik, Dokka. DePress med hjelpemannskap begynner å sjaue det tunge forsterkeranlegget. Et par timer etter dukker et par kasse-vogner inn i granskauen opp lia på veg mot Lillehammer.

Og så var de fire ...

DePress har gjort det som enten ville være det eneste naturlige eller som ville ødelegge lyd-bildet deres. De har rekruttert en tangent-instrument-person. Mannen heter Anders Sevaldsson, kompis og

tidligere Cut-medlem. Poenget er at det alvorlige, intense, nesten sakrale i DePress' uttrykk er sårbar og balanserer hårfint på grensa mot det pompøse. For tjukke lag med f.eks. synthesiser kunne lett ødelegge lufta og lyset i DePress, og verden ville blitt belemra med enda et blytungt symfo-rock-band. Men det har heldigvis ikke skjedd, bruken av tangenter er ytterst diskret og forsiktig, og bidrar snarere til at lyden deres ligger enda nærmere opp til studio-lyden på platene. Så, åssen er det da å være DePress på turné i Norge? — Helt suverent, sier alle. — Vi har spilt for fulle hus overalt og blitt fantastisk mottatt, sier gitaristen Jørn Christensen. — I Trondheim var det 800 folk i Frimurerlosjen. I Bergen på en vanlig hverdag var vi

forsinka så vi kom ikke i gang før kl. 01 og spilte til 02. Folk hadde sitti og venta siden kl. 20. Det var enormt flott både av publikum og arrangører. Jeg forteller DePress om mine samtaler med publikum etter f.eks. Hov-kvelden. De fleste yngre liker bandet først og fremst fordi de tenner på musikken, lyden og det som foregår på scenen. Det er høyt, hardt og morro. Er det noe problem for DePress at de mer seriøse sidene ved det de gjør, som meninger, innhold, poesi, etc. tilsynelatende går tapt? — Vi har vel to grupper publikum, sier Jørn. — Det er «fiskepudding-gjengen», velsigne dem, som danser og har masse morro. Så er det «Block to Block»-LP i handa — kanskje liker oss mer for det vi sier og uttrykker. Men jeg er helt fornøyd med at det er sånn. Det vil sikkert føre til at den mer alvorlige typen innimellom kunne komme til å danse, og at de som alltid danser, kunne komme til å tenne på det som f.eks. «Block to Block» eller «Keyk» er om. Andrzej Nebb sier at han gjerne vil legge mer vekt på innholdet, gjennom f.eks. repetisjoner, ordspill og mer poesi. Denne turneen har bragt et knippe nye DePress-sanger ut til folk også. Titler som «Warszawa Canal», «Signals», «Crowded Room» er inntrengende og stolt musikk, alt sammen skrevet etter bandets det er også den melodiose og suggererende «Marmorøyne» (som

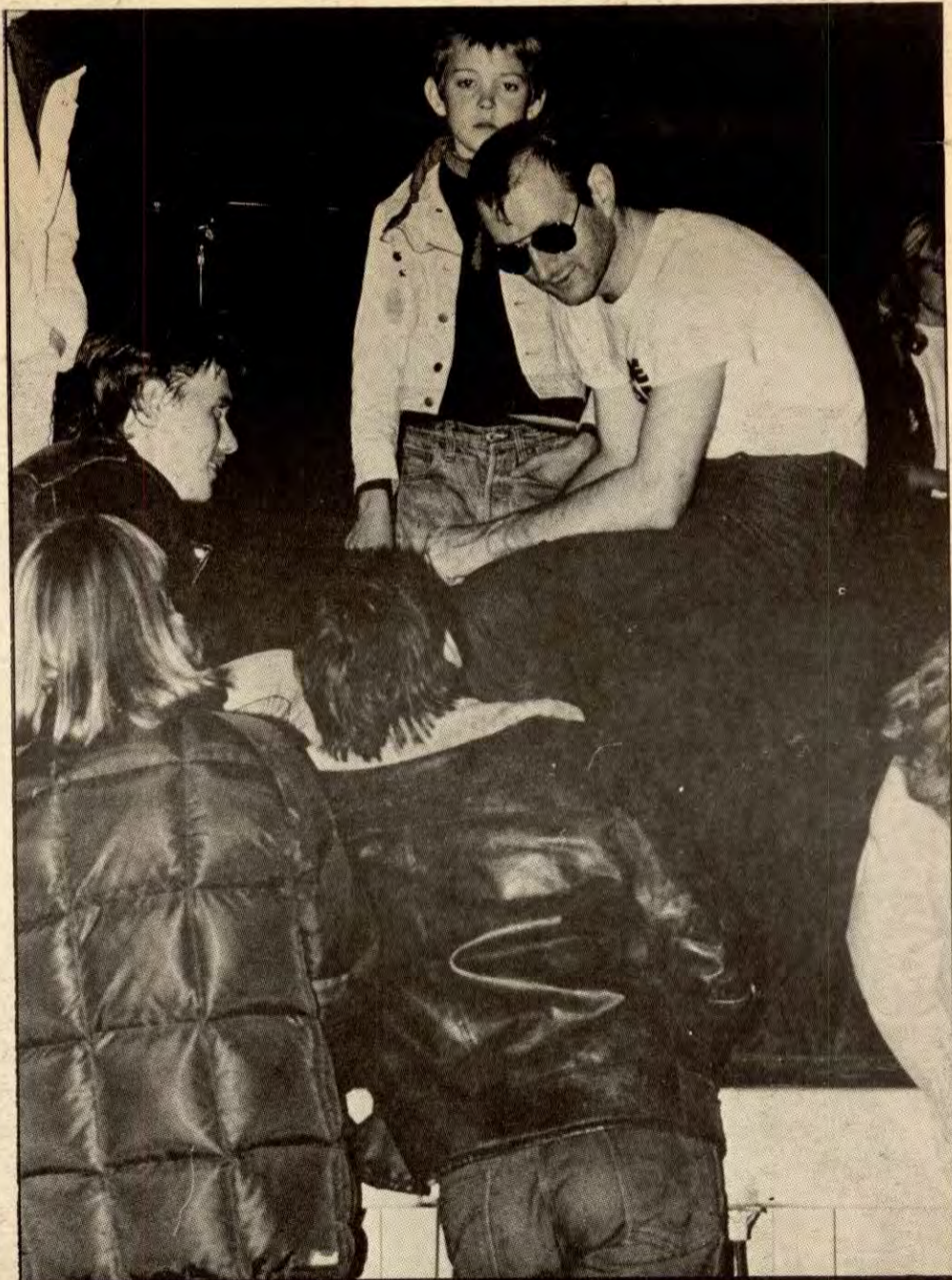
er på polsk, med polsk tittel) som det bare ville være for dumt ikke å gi ut på singel. (Tar dere notater her, A/S DePress?) Og «Støvete Blomster» tar opp samme emne som Andrzej Wajda har laga filmen «Marmorannen» over: Polens enorme menneskelige og materielle ressurser blir mishandla av Regimet. Hva har DePress for planer? — Polen-turné igjen i neste uke. Ikke noe studio-jobbing før etter det. Hvis Andrzej får visum til Polen, da. Sist var han ukjent, nå er han nokså kjent der, og vi har inntrykk av at myndighetene har litt hetta for oss. Å turnere er ikke den mest harmoniske av situasjoner for et band å være i. Mange er dem som har rakna på det. Er DePress fremdeles venner? De fire nikker som speidergutter, manager Arild Skrinde griper inn: — De hadde et nattlig internt oppgjør ved siden av Olav Trygvasson-statuen i Trondheim. De skulle visst avgjøre «hvem som var sterkest» eller noe. Ole, Andrzej og Jørn sto i en ring og sparka på hverandre mens vi andre sto rundt og heia ... Men vi har da reist hit i samme bil ...

Lillehammer Rock & Roll, del 867

Noen sto og helte regnbyger i bøttevis nedover det høstgule og litt høsttunge Lillehammer da diverse DePress-medlemmer etter hvert sparka unna tomflaskene og krøyp ut av bingene sine på Hotell Kronen lørdag morgen. Turneen hadde vært ytterst fredelig og dydig så langt, overnatting på ungdomsherberger etc., så på Lillehammer var det første hjertelige møte med et hotell med f.eks. en bar. På Lillehammer var det også en markert stemning av pop-sus lufta. Journalister og fotografer og til og med radiofolk i kø for intervjuing og fotografering. Og Hr. Nebb ble stadig gjenkjent på gata på veg for å kjøpe belte til sine praktfulle polske bunads-bukser som stadig faller halvveis ned på scenen ... Særlig Andrzej Nebb spiller absolutt opp til rollen som pop-stjerne. Han appellerer skamløst til folk som lager seg hjemmelagde DePress-merker etc. gjennom sånt som å posere for fotografer liggende i svart beret på fortauet mens han gjør stygge ting med en fiskepuddingpølse

med munnen etc. Og intervjuere noterer storøyet alle vittighetene og påfunna hans og sprer det i lokalavisene. Noen synes kanskje sånt er tull, barnslig eller overspent, men det mener jeg er å legge ansiktet i altfor alvorlige og misforståtte folder. DePress og hr. Nebb har bygd seg sjøl opp! På stor musikk og på en appell til folk som er bygd på ekte stil, ekte humor. Det er ikke det samme som når plateselskapene prøver å blåse opp media-reklameballonger på f.eks. The Kids eller Janicke. La DePress være popstjerner, for en gangs skyld har vi noen med litt vett! Talende er episoden der hr. Nebb sitter halvkledd på sengekanten midt i all viraken, avgjort et godt stykke fra de edrues rekker, og sukker: — Jeg er jammen glad rock and roll-livet ikke er alvor. Det er synd på dem som kommer uti det og trur det er sånn ... De 300–400 som ble pressa inn på Hotell Kronen den

lørdagskvelden, holdt ikke tilbake på noenting. Folk var kommet fra Hov og fra Gudbrandsdalen, til og med de 30 mila fra Molde! Og DePress sto ikke akkurat og sløva de heller, og de måtte ta pause da temperaturen i lokalet steig til over 40 grader. Jørn: — Vi spiller sikkert bedre på en scene med folk litt fra oss. På sånne klubber som dette hisser vi hverandre sånn opp og får ikke konsentrert oss så godt ...» Og trommeslager Ola Snortheim var sikkert glad han fikk overtalt mora si som bor på Lillehammer, til ikke å komme ned i heksegrya. Hun var en klok dame som skjønnte at sønnen hennes dreiv med Alvorlige Ting, så hun ville gjerne komme. Men Ola anbefalte heller plate og TV som De Press-medium for voksne mennesker. Avslutninga på Turneen var i Oslo Hard Rock Kafé tirsdag, og deretter er det nesa mot Polen for DePress denne helga.

DePress kjernepublikum på Hov er alle medlemmer av De Klares Parti. «Vi har et avslappa forhold til AKP», sier pressetalsmannen.

Østersjøen — fredens hav?

**IRØD
UN
G
N
U
G
M**